

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Διδασκόμενα μαθήματα

Για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) απαιτείται η συγκέντρωση ενενήντα (90) πιστωτικών μονάδων (ECTS) οι οποίες κατανέμονται στα διδασκόμενα μαθήματα καθώς και στη διπλωματική εργασία όπως φαίνεται στους πίνακες που ακολουθούν.

Στο ΠΜΣ προσφέρονται εννέα (9) μαθήματα τα οποία είναι όλα υποχρεωτικά και των οποίων οι τίτλοι δίνονται στους παρακάτω πίνακες. Από αυτά, προσφέρονται τέσσερα (4) μαθήματα (ΑΥ1, ΑΥ2, ΑΥ3, ΑΥ4) στο πρώτο και τέσσερα (4) μαθήματα (ΒΥ5, ΒΥ6, ΒΥ7, ΒΥ8) στο δεύτερο εξάμηνο σπουδών ενώ στο τρίτο εξάμηνο οι φοιτητές παρακολουθούν ένα (1) ακόμα μάθημα (ΓΥ9) και εκπονούν την υποχρεωτική διπλωματική ερευνητική εργασία.

Στο πλαίσιο των μαθημάτων του προγράμματος προσφέρονται σεμινάρια, η παρακολούθηση των οποίων είναι υποχρεωτική.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΕΞΑ- ΜΗΝΟ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ/ ECTS
	Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ		
ΑΥ 1	Οργανωτική Ψυχολογία με εφαρμογές στην εκπαιδευτική διοίκηση	Α΄	7,5
ΑΥ 2	Εφαρμογές των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική πράξη και στην εκπαιδευτική διοίκηση	Α΄	7,5
ΑΥ 3	Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας- Στατιστική	Α΄	7,5
ΑΥ 4	Βασικές αρχές διοίκησης - Διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων	Α΄	7,5
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ		30

	Β' ΕΞΑΜΗΝΟ		
BY5	Ηγεσία και Σχολική αποτελεσματικότητα	Β'	7,5
BY6	Εκπαιδευτική αξιολόγηση - Σχεδιασμός και προγραμματισμός	Β'	7,5
BY7	Ανάπτυξη και διαχείριση καινοτομιών στο σχολείο	Β'	7,5
BY8	Κοινωνία και Εκπαιδευτική Πολιτική – Συγκριτική μελέτη δομών, διοίκησης και ανάπτυξης εκπαιδευτικών συστημάτων στον ευρωπαϊκό χώρο.	Β'	7,5
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ		30
	Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ		
ΓΥ9	Ειδικά Θέματα Παιδαγωγικής Ανάπτυξης του σχολείου	Γ'	5
	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Γ'	25
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ		30
	Γενικό Σύνολο		90

2. Υποχρεώσεις και αξιολόγηση φοιτητών

α. Η διδασκαλία του κάθε μεταπτυχιακού μαθήματος διαρκεί τουλάχιστον 12 εβδομάδες, δηλαδή 36 τουλάχιστον συνολικά ώρες ανά εξάμηνο. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Απουσία σε περισσότερες του 1/3 των ωρών διδασκαλίας ενός μαθήματος έχει ως συνέπεια ο/η φοιτητής να μη γίνεται δεκτός στις τελικές εξετάσεις του μαθήματος, οπότε θα πρέπει να το παρακολουθήσει εξ αρχής το επόμενο έτος. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται για μια μόνο φορά και όχι για περισσότερα από 2 μαθήματα συνολικά.

β. Η διδασκαλία και οι εξετάσεις στο ΠΜΣ γίνεται στην ελληνική γλώσσα, ενώ η βιβλιογραφία και αρθρογραφία θα καλύπτει ελληνικές και διεθνείς πηγές. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως η πρόσκληση αλλοδαπού διδάσκοντα, η διδασκαλία μπορεί να γίνει στην αγγλική γλώσσα.

γ. Οι φοιτητές/τριες στο τέλος κάθε εξαμήνου αξιολογούνται σε κάθε μάθημα που διδάχτηκαν με τρόπο που θα επιλέξουν οι διδάσκοντες. Ο ελάχιστος αποδεκτός βαθμός μαθήματος είναι το 5.

Σε περίπτωση που ένας φοιτητής ή φοιτήτρια αποτύχει σε ένα μάθημα μπορεί να επανεξετασθεί στο μάθημα αυτό, στο επόμενο εξάμηνο ή στην επαναληπτική εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Σε περίπτωση αποτυχίας στην επανεξέταση το θέμα παραπέμπεται στη ΣΕ, η οποία θα εισηγείται στη Συνέλευση του τμήματος την οριστική διαγραφή του φοιτητή ή της φοιτήτριας από το ΠΜΣ, ή την παρακολούθηση

του ίδιου ή άλλου μαθήματος. Σε περίπτωση που η Συνέλευση αποφασίσει ο φοιτητής ή η φοιτήτρια να παρακολουθήσει το ίδιο ή άλλο μάθημα και αποτύχει στο μάθημα αυτό, τότε θα διαγράφεται από το ΠΜΣ, μετά από απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος.

δ. Στο τέλος του 2^{ου} εξαμήνου ο/η μεταπτυχιακός/κή φοιτητής/τρια θα πρέπει να ετοιμάσει ένα σχέδιο έρευνας για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας.

ε. Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. απαιτείται η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση σε εννέα (9) μαθήματα, όπως αυτά περιγράφονται παραπάνω, καθώς και η εκπόνηση πρωτότυπης ερευνητικής Διπλωματικής Εργασίας υπό την επίβλεψη ενός τουλάχιστον διδάσκοντα.

Η αξιολόγηση της Διπλωματικής Εργασίας γίνεται από τριμελή Επιτροπή την οποία απαρτίζουν μέλη ΔΕΠ του τμήματος ή διδάσκοντες του Π.Μ.Σ. ή μέλη ΔΕΠ άλλων τμημάτων και ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' και Γ' με συναφή επιστημονική ειδικότητα στο θέμα της διπλωματικής εργασίας. Τα μέλη της τριμελούς επιτροπής ορίζονται από τη Συνέλευση του τμήματος και ο ένας είναι ο επιβλέπων. Μετά το πέρας της συγγραφής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα, οι υποψήφιοι παραδίδουν αντίτυπο της στα μέλη της Επιτροπής. Όταν η Επιτροπή κρίνει ότι η εργασία είναι έτοιμη, αυτή υποστηρίζεται δημόσια μετά από σχετική ανακοίνωση της Γραμματείας του Προγράμματος,

Η τελική αξιολόγηση και κρίση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας γίνεται από την παραπάνω Επιτροπή. Για την έγκριση απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των δύο τρίτων (2/3) των μελών της Επιτροπής. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία βαθμολογείται από μηδέν (0) έως δέκα (10), με ελάχιστο βαθμό επιτυχίας το πέντε (5). Σε περίπτωση απόρριψης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας καθορίζεται νέα ημερομηνία αξιολόγησης, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες μετά την πρώτη κρίση. Σε περίπτωση δεύτερης απόρριψης ο υποψήφιος διαγράφεται από το ΠΜΣ.

Η εγκεκριμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, μετά το πέρας των ενδεχομένων διορθώσεων που προτείνει η Επιτροπή, κατατίθεται στη βιβλιοθήκη σε τρία αντίτυπα, ένα (1) βιβλιοδετημένο έντυπο και ένα (2) αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται στην ελληνική γλώσσα.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Οργανωτική Ψυχολογία με εφαρμογές στην εκπαιδευτική διοίκηση

Κωδικός μαθήματος: ΑΥ1

Τύπος μαθήματος: Υ

Μονάδες ECTS: 7.5

Υπεύθυνη μαθήματος: Ανδρέου Ελένη (Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Γνωστικό Αντικείμενο: Παιδαγωγική Ψυχολογία)

Διδάσκοντες:

Ανδρέου Ελένη (Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Γνωστικό Αντικείμενο: Παιδαγωγική Ψυχολογία)

Παπαχριστόπουλος Κωνσταντίνος (Γνωστικό Αντικείμενο: Κοινωνική – Οργανωτική Ψυχολογία)

Δημητροπούλου Παναγιώτα (Επίκουρος καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κρήτης.
Γνωστικό Αντικείμενο: Εκπαιδευτική Ψυχολογία)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Να εισάγει στο αντικείμενο της Εργασιακής & Οργανωτικής ψυχολογίας ως εμπειρικής επιστήμης.
- Να εμβαθύνει σε σύγχρονα θέματα Εργασιακής & Οργανωτικής ψυχολογίας σε εκπαιδευτικά πλαίσια.
- Να καλύψει κύρια θέματα και κύριες μεθόδους έρευνας σε αυτήν την περιοχή και να εκπαιδεύσει τον φοιτητή στην εκπόνηση και κριτική επισκόπηση ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας σε οργανισμούς και σε εργασιακά πλαίσια.
- Να προωθήσει την εφαρμογή των θεωριών και των ερευνητικών ευρημάτων στην Οργάνωση και Διοίκηση στην Α'Βάθμια & Β'Βάθμια εκπαίδευση.
- Να προωθήσει τον σχεδιασμό και την εφαρμογή παρεμβατικών προγραμμάτων στη σχολική κοινότητα αναφορικά με την ενδυνάμωση της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας, καθώς και την ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. *Εισαγωγή στην Εργασιακή & Οργανωτική Ψυχολογία και τις μεθόδους της*
2. *Ατομικές διαφορές στον χώρο της εργασίας*
Η προσωπικότητα στον χώρο της εργασίας
Επιλογή προσωπικού: Μέθοδοι και περιορισμοί
3. *Θετική/αρνητική οργανωσιακή συμπεριφορά σε εκπαιδευτικά εργασιακά πλαίσια*
Επαγγελματικό άγχος και επαγγελματική εξουθένωση σε εκπαιδευτικούς
Η παρεμβολή ρόλων στην εργασία και την οικογένεια σε εκπαιδευτικούς
4. *Διαπροσωπικές και διαομαδικές σχέσεις στον χώρο της εκπαίδευσης*
Η Κοινωνική υποστήριξη στους εκπαιδευτικούς
Πολιτισμικά σύνδρομα και διαομαδική επικοινωνία στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς
5. *Διοίκηση στον χώρο της εκπαίδευσης*
Επισκόπηση και εφαρμογή θεωριών κινήτρων σε εκπαιδευτικά πλαίσια
Διοίκηση και ηγεσία ως επιρροή: Ο ρόλος του συναισθήματος
6. *Οργανωσιακή κουλτούρα και αποτελεσματικότητα σε εκπαιδευτικούς οργανισμούς*
7. *Νέες κατευθύνσεις*
Εκπαιδευτικά προγράμματα για την αξιολόγηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών
8. *Θεώρηση του σχολείου ως ενός συστήματος, όπου αναπτύσσονται σχέσεις αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών (μαθητές, εκπαιδευτικοί, σχολείο).*
Παρουσίαση συγκεκριμένων παρεμβάσεων στη σχολική κοινότητα, στο πλαίσιο της ενδυνάμωσης της συνεργασίας του σχολείου και της οικογένειας βάσει των σύγχρονων ορισμών της ψυχικής υγείας και της πρόληψης που σχετίζονται όχι μόνο με την απουσία προβλημάτων ή διαταραχών αλλά, κυρίως, με την ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: Παραδόσεις και σεμιναριακού τύπου συζητήσεις σε μικρές ομάδες, παρουσιάσεις εργασιών και ομαδικές ασκήσεις. Συζητήσεις σε μικρές ομάδες, παρουσιάσεις εργασιών, και ομαδικές ασκήσεις στη βάση κυρίων ψυχομετρικών αξιολογήσεων στον χώρο της ψυχολογίας της υγείας στην εργασία (μελέτες περίπτωσης, ανάλυση εμπειρικών ερευνών, δράσεις και προτάσεις για τη μείωση της σύγκρουσης ανάμεσα στην εργασία και την οικογένεια τόσο στο οργανωσιακό όσο και στο ατομικό επίπεδο, εξέταση εφαρμογής δοκιμασιών για τη βελτίωση των σχέσεων και της ψυχικής υγείας σε εργασιακά πλαίσια).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ❖ Arnold, J., Cooper, G. and Robertson, I., (1995): *Work Psychology: Understanding Human Behaviour In The Workplace*, Pitman Publishing: London
- ❖ Babad, E. (2009). *The social psychology of the classroom*. Routledge
- ❖ Βασιλάκη, Ε., Τριλίβα, Σ. & Μπεξεβέγκης, Η. (Επιμ. Εκδ.) *Το στρες, το άγχος και η αντιμετώπισή τους* (σελ. 231-258). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- ❖ Δικαίου, Μ. & Berkeley, D. (επιμ.) (2004). *Οργανισμοί: Ζητήματα έρευνας και ανάπτυξης στις σύγχρονες κοινωνίες*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- ❖ Hewstone, M. & Stroebe, W. (επιμ. Γ. Γαλάνη) (2007). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία*. Αθήνα: Παπαζήσης
- ❖ Κάντας, Α (1993) *Οργανωτική-Βιομηχανική Ψυχολογία, Μέρος 1ο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- ❖ Maras, P. (2008). *Social Psychology and Education*. London: Routledge
- ❖ Schabracq, M.J., Winnubst, J.A.M., & Cooper, C.L. (2002). *The Handbook of Work and Health Psychology*, 2nd Edition. Wiley
- ❖ Fredrickson, B. L. (2001). *Cultivating positive emotion to optimize health and wellbeing*. *Prevention & Treatment, Volume 3*
- ❖ Χατζηχρήστου, Χ., Δημητροπούλου, Π., Γεωργουλέας, Γ., & Λαμπροπούλου, Α. (2006). *Παρεμβατικά προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης: Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση του «Προγράμματος προαγωγής της ψυχικής υγείας και της μάθησης: Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο»*. *Παιδί και Έφηβος. Ψυχική Υγεία και Ψυχοπαθολογία*, 8(2), 155-175
- ❖ Χατζηχρήστου, Χ., Δημητροπούλου, Π., Κατή, Α., Λαμπροπούλου, Α., Λυκισάκου, Κ., Μπακοπούλου, Α. (2008). *Πρόγραμμα Προαγωγής της Ψυχικής Υγείας και Μάθησης. Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο. Εκπαιδευτικό υλικό για εκπαιδευτικούς και μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω
- ❖ Χατζηχρήστου, Χ., Δημητροπούλου, Π., Κατή, Α., Κωνσταντίνου, Ε., Λαμπροπούλου, Α., Λυκισάκου, Κ., & Μπακοπούλου, Α. (2004). *Πρόγραμμα Προαγωγής της Ψυχικής Υγείας και της Μάθησης: Κοινωνική και Συναισθηματική Αγωγή στο Σχολείο. Εκπαιδευτικό Υλικό για Εκπαιδευτικούς και Μαθητές της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Τεύχη 1-7)*. Αθήνα: Τυπωθήτω
- ❖ Χατζηχρήστου, Χ., Λαμπροπούλου, Α. & Λυκισάκου, Κ. (2004). *Ένα διαφορετικό σχολείο: Το σχολείο ως κοινότητα που νοιάζεται και φροντίζει*. *Ψυχολογία* 11(1), 1-19
- ❖ Dowling, E. & Osborne, E. (2001). *Η οικογένεια και το σχολείο*. Εκδόσεις: Gutenberg

- ❖ Hatzichristou, C., Lykitsakou, K., Lampropoulou, A., & Dimitropoulou, P. (2010). Promoting The Well-Being Of School Communities: A Systemic Approach. In B. Doll, W. Phohl, & J. Yoon (Eds), Handbook of Prevention Science (pp.255-274). New York: Routledge
- ❖ Kafetsios, K. & Loumakou, M. (2007). A comparative evaluation of the effects of trait emotional intelligence and emotion regulation on affect at work and job satisfaction. International Journal of Work Organization and Emotion, 2, 1, 71-87.
- ❖ Kafetsios, K., Nezlek, J.B., & Vassiou, K., (in press). A Multilevel Analysis of Relationships between Leaders' and Subordinates' Emotional Intelligence and Emotional Outcomes. Journal of Applied Social Psychology.
- ❖ Kafetsios, K., Maridaki-Kasotaki, A., Zammuner, V.L., Zampetakis, L.A., & Vouzas, F. (in press). Emotional intelligence and Career Choice: The contribution of EI abilities and traits. Journal of Career Assessment.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Για την τελική αξιολόγηση θα ληφθεί υπόψη η ομαδική εργασία και οι εξετάσεις εξαμήνου.

Εφαρμογές των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαιδευτική Πράξη και στην Εκπαιδευτική Διοίκηση

Κωδικός μαθήματος: ΑΥ2

Τύπος μαθήματος: Υ

Μονάδες ECTS: 7.5

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασίλειος Κόλλιας, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Φυσική και Συνεργατικά Περιβάλλοντα Μάθησης υποστηριζόμενα από ΤΠΕ)

Διδάσκοντες:

Κόλλιας Βασίλειος, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Φυσική και Συνεργατικά Περιβάλλοντα Μάθησης υποστηριζόμενα από ΤΠΕ)

Παρασκευάς Μιχαήλ, Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Γνωστικό Αντικείμενο: Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων)

Τέκος Γεώργιος, Ε.ΔΙ.Π. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική-Πρακτική Άσκηση)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Οι φοιτητές να ενημερωθούν σχετικά και να κατανοήσουν τους στόχους αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής.
- Να μπορούν να αξιολογήσουν την ποιότητα χρήσης των ΤΠΕ σε ένα περιβάλλον μάθησης στο οποίο έχουν αυτές ενταχθεί, αλλά και να εντοπίσουν και να κατανοήσουν τους κύριους παράγοντες που συμβάλλουν στην αποτελεσματική αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και να αναγνωρίζουν τον ρόλο του στελέχους της εκπαίδευσης σε αυτή την επιτυχία.

- Να γνωρίσουν τις δυνατότητες του διαδικτύου –σύνδεση με το σχολείου στην εκπαίδευση, να εξοικειωθούν με διαφορετικά είδη εκπαιδευτικού λογισμικού που σχεδιάζονται με βάση παιδαγωγικές αρχές και να τις κατανοήσουν.
- Να αναλύσουν την επίδραση των νέων τεχνολογιών στις κοινότητες μάθησης, τη δημιουργία, τις λειτουργίες τους, την ανάπτυξή τους, χρησιμοποιώντας διαφορετικά θεωρητικά εργαλεία.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της επιλογής (ή μη επιλογής) στοιχείων που αφορούν στην εκπαιδευτική πραγματικότητα και την επίδραση της χρήσης των νέων τεχνολογιών στη συλλογή και ανάλυση των στοιχείων αυτών.
- Να μπορέσουν στα πλαίσια μιας ομάδας να σχεδιάσουν και να δημιουργήσουν μια διδακτική ενότητα κάνοντας χρήση των Νέων Τεχνολογιών.
- Να αναγνωρίζουν τις διοικητικές προκλήσεις που συνεπάγεται, για τον διευθυντή του σχολείου, η προώθηση της εισαγωγής ΤΠΕ στο σχολείο.
- Να γνωρίσουν τις δυνατότητες που προσφέρονται για συνεργατική λύση προβλημάτων και παραγωγή γνώσης, τοπικά, μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες (εντός του σχολείου, επικοινωνία με γονείς, επικοινωνία μεταξύ σχολείων ή με τη διοίκηση) και να έχουν εμπειρία από μία τουλάχιστον τέτοια πλατφόρμα (χρήσεις Centra και wiki).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Βασικές δεξιότητες βιβλιοθήκης
2. Χειρισμός βασικών εργαλείων
3. Ηλεκτρονικά περιοδικά
4. Ψηφιακές βιβλιοθήκες, βάσεις δεδομένων και οργανωμένες πηγές πληροφοριών
5. Παραδείγματα αναζητήσεων
6. ERIC
7. Διοίκηση και Οργάνωση Βιβλιοθηκών με έμφαση στις Νέες Τεχνολογίες της Πληροφορίας
8. Παρουσίαση από το Κέντρο Δικτύων σχετικά με την απομακρυσμένη πρόσβαση (VPN), ρυθμίσεις για e-mail, λογαριασμοί, κ.λπ.
9. Η αξία των Νέων Τεχνολογιών παρελθόν, παρόν & μέλλον
10. Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας
11. Η σημασία της διαφοροποίησης μεταξύ του μηνύματος, της μεθόδου και του μέσου
12. Ο Edgar Dale και ο «Κώνος της Εμπειρίας»
13. Holistic – Ολιστική εκπαίδευση & νέες τεχνολογίες
14. Επαγγελματικές κοινότητες μάθησης
15. Διοικητικές και οργανωτικές δυσκολίες στην εισαγωγή των ΤΠΕ στην Ελλάδα
16. Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική & ΤΠΕ
17. Επίσκεψη ιστοσελίδων επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης
18. Θεωρίες μάθησης και παιδαγωγική θεώρηση της τεχνολογίας σαν «μαθησιακός καταλύτης»
19. Νέες εκπαιδευτικές τεχνολογίες και νέα μέσα επικοινωνίας, το «πάντρεμα» τεχνολογίας, παιδαγωγικής και παιδείας στη νέα εποχή
20. Εξ αποστάσεως εκπαίδευση και εναλλακτικές μορφές εκπαίδευσης πέρα από το συμβατικό μαθησιακό περιβάλλον

21. Παρουσίαση της σύγχρονης πλατφόρμας Centra Symposium από το αντίστοιχο ασύγχρονο ηλεκτρονικό μάθημα

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: Το μάθημα είναι πρακτικο-θεωρητικό και λαμβάνει χώρα μέσα σε εργαστήριο πληροφορικής με σύνδεση στο διαδίκτυο. Οι διαλέξεις συνδυάζονται με μικρές και μεγάλες ατομικές και ομαδικές εργασίες. Θα γίνονται και επαφές εξ αποστάσεως μέσω SKYPE και εάν δοθεί η δυνατότητα μέσω CENTRA. Οι συμμετέχοντες κάνουν ανασκοπήσεις σε επιλεγμένη βιβλιογραφία και προτεινόμενες ιστοσελίδες. Στόχος είναι να μοιραστούν και να συζητήσουν τα συμπεράσματά τους μέσα από τα ασύγχρονα και σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ❖ Cuban, Larry (1986). Teachers and machines: The classroom use of technology since 1920. New York: Teachers College Press, Columbia University.
- ❖ Cuban, Larry, (2001). Oversold and underused: Computers in the classroom. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- ❖ Cuban, L., Kirkpatrick, H., & Peck, C. (2001). High access and low use of technologies in high school classrooms: Explaining an apparent paradox. American Education Research Journal, 38(4), 813-834.
- ❖ E. De Corte, R. Glaser & H. Mandl (Επιμ. Εκδ.) (2006). Σχεδιάζοντας περιβάλλοντα μάθησης υποστηριζόμενα από τις σύγχρονες τεχνολογίες. Αθήνα: Gutenberg.
- ❖ Huxley, Aldous, 1894-1963 (1932). Brave New World. Garden City, N. Y.: Doubleday, EM-550 Introduction to Educational Media & Technology. 9/2/09 13
- ❖ Huxley, Aldous, 1894-1963 (1958). Brave new world revisited. New York: Harper.
- ❖ Χάξλεϋ Α., Θαυμαστός καινούριος κόσμος. Εκδότης ΚΑΚΤΟΣ.
- ❖ Kozma, R. B. (1994). Will media influence learning? Reframing the debate. Educational Technology Research & Development, 42(2), 7-19.
- ❖ McLuhan, M., (1964/1995). Understanding media: The extensions of man. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- ❖ Negroponte, N. (1995). Being Digital. 1st Ed. New York: Vintage Books 1995.
- ❖ Νεγρεπόντης Ν. - Ψηφιακός κόσμος, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη
- ❖ Postman, N., (1992). Technopoly: the surrender of culture to technology. New York: Knopf.
- ❖ Πόστμαν Ν. – Τεχνοπώλιο: Η υποταγή του πολιτισμού στην τεχνολογία. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη
- ❖ Postman, N., (1985). Amusing ourselves to death: Public discourse in the age of show business. New York: Penguin Books. "Διασκεδάζοντας τους εαυτούς μας μέχρι θανάτου"
- ❖ Renninger A. K., Shumar W. (Editors) (2002). Building virtual communities: learning and change in cyberspace, Cambridge University Press
- ❖ Saettler, L. P., (1990). The evolution of American educational technology. Englewood, CO: Libraries Unlimited, Inc. Reprinted and offered under Whittier in the BU bookstore.
- ❖ Βοσνιάδου Σ. (2006). Παιδιά, Σχολεία και Υπολογιστές, Αθήνα: Gutenberg.

- ❖ Κυνηγός Χ. (2006). Το Μάθημα της Διερεύνησης, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ❖ Νικολαΐδου Σ., Γιακουμάτου Τ. (2001). Διαδίκτυο και Διδασκαλία, Αθήνα: Κέδρος.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Για την τελική αξιολόγηση θα ληφθούν υπόψη τα παρακάτω τέσσερα κριτήρια με βάση τις αντίστοιχες ποσοστάσεις:

1. Συμμετοχή:
Επιθυμητή είναι η ενεργητική - δημιουργική συμμετοχή σε όλες τις δραστηριότητες του μαθήματος, συμμετοχή στα διάφορα παραδοτέα κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, συμμετοχή στις συζητήσεις σχετικά με τη βιβλιογραφία και τους προβληματισμούς που θα προκύψουν
2. Ατομικές Εργασίες (Χ3 δηλ 10% έκαστη):
_____ 30%
Τρεις ατομικές εργασίες προβληματισμού και ανάπτυξης σχετικά με τη βιβλιογραφία εκτάσεως 500 -1.000 λέξεων έκαστη
3. Τεστ βασικών γνώσεων:
_____ 30%
Η εξέταση αυτή έχει ως σκοπό να επιβεβαιώσει την κατανόηση των θεωρητικών εννοιών που παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια των θεωρητικών μαθημάτων. Από μια συλλογή 50-80 γνωστών ερωτήσεων θα επιλεγούν τυχαία 10 ερωτήσεις για τις εξετάσεις. Από αυτές τις 10 θα πρέπει να απαντηθούν οι 5 σε ένα πάρα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο
4. Τελική Ομαδική Εργασία:
_____ 40%
Μία ομαδική εργασία (4-5 άτομα) ανάπτυξης εκπαιδευτικής δραστηριότητας με τη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση

Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας - Στατιστική

Κωδικός μαθήματος: ΑΥ3

Τύπος μαθήματος: Υ

Μονάδες ECTS: 7.5

Υπεύθυνη μαθήματος: Σαραφίδου Γιασεμή – Όλγα, Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Στατιστική - Μεθοδολογία Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας)

Διδάσκοντες:

Σαραφίδου Γιασεμή – Όλγα, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, (Γνωστικό Αντικείμενο: Στατιστική - Μεθοδολογία Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας)

Σταυρόπουλος Βασίλειος, Δρ. Οργάνωσης και Διοίκησης της Εκπαίδευσης και Μεθοδολογίας της Έρευνας (Γνωστικό Αντικείμενο: Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας – Στατιστική)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Η εξοικείωση με τους τρόπους και τις διαδικασίες παραγωγής γνώσης στο επιστημονικό πεδίο της Εκπαίδευσης, ώστε οι φοιτητές να είναι σε θέση να κάνουν χρήση της έρευνας για τη βελτίωση της οργάνωσης και της αποτελεσματικότητας των σχολείων.
- Συγκεκριμένα: α) να γίνουν κριτικοί αναγνώστες της εμπειρικής έρευνας, β) να είναι σε θέση να αναλάβουν ένα έργο εκπαιδευτικής έρευνας και γ) να ενεργοποιηθούν στην κατεύθυνση της εμπλοκής των σχολείων με την έρευνα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εκπαιδευτική έρευνα και Εκπαιδευτική πράξη: οι δύο κουλτούρες και η ανάγκη ώσμωσης.
- Εναλλακτικά ‘παραδείγματα’ στην ερευνητική μεθοδολογία: μεταθετικισμός, κονστρουκτιβισμός, πραγματισμός, μετασχηματιστικό παράδειγμα.
- Επιστημολογικές και μεθοδολογικές διαφορές μεταξύ ποσοτικής και ποιοτικής προσέγγισης.
- Ερευνητικός σχεδιασμός: Προβληματική της έρευνας, προσδιορισμός του σκοπού, ερευνητικά ερωτήματα και υποθέσεις.
- Μέθοδοι συλλογής δεδομένων: ερωτηματολόγια, εργαλεία μέτρησης και δοκιμασίες, συνεντεύξεις, ομάδες εστίασης, διαδικασίες παρατήρησης.
- Μέθοδοι επιλογής δείγματος: πιθανοθεωρητικά και μη πιθανοθεωρητικά σχήματα δειγματοληψίας.
- Διαφοροποίηση των εννοιών της αξιοπιστίας και εγκυρότητας στην ποσοτική και την ποιοτική προσέγγιση.
- Ερευνητικά σχέδια στην ποσοτική προσέγγιση: επισκοπήσεις και συσχετιστικές έρευνες, πειραματικά σχέδια.
- Είδη ερευνών ποιοτικής προσέγγισης: φαινομενολογία, εθνογραφία, θεμελιωμένη θεωρία.
- Άλλα είδη ερευνών: μεικτά μοντέλα, μελέτες περίπτωσης, έρευνα-δράση.
- Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων: περιγραφική και επαγωγική στατιστική.
- Μέθοδοι περιγραφικής στατιστικής.
- Βασικές έννοιες και μέθοδοι στην επαγωγική στατιστική.
- Διαδικασίες ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων.
- Έρευνα Μεικτών Μεθόδων.
- Σεμινάριο Στατιστικής με χρήση του πακέτου SPSS. Δημιουργία αρχείων και διαχείριση δεδομένων στο SPSS.
- Περιγραφική στατιστική: διαγράμματα και στατιστικά μέτρα για την περιγραφή κατανομών.
- Μέθοδοι επαγωγικής στατιστικής: εκτιμητική και έλεγχοι στατιστικών υποθέσεων για ένα ή δύο δείγματα, ανάλυση διακύμανσης, συσχέτιση, παλινδρόμηση.

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΔΕΞΑΓΩΓΗΣ: Διάλεξη/εισήγηση, παρουσίαση παραδειγμάτων/ αναλύσεων εμπειρικής έρευνας, εφαρμογές μεθοδολογίας από την ερευνητική αρθρογραφία, εφαρμογές / ασκήσεις σε λογισμικό ανάλυσης δεδομένων έρευνας.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ❖ Cohen Louis, Manion Lawrence, Morrison Keith (2007). Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ❖ Creswell John (2007). Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research. Allyn & Bacon.
- ❖ Field Andy P. (2004). Discovering statistics using SPSS for Windows: advanced techniques for beginners. London: SAGE.
- ❖ Howitt, Dennis & Cramer, Duncan (2010). Στατιστική με το SPSS 16 (με εφαρμογές στην Ψυχολογία και τις Κοινωνικές Επιστήμες). Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
- ❖ Johnson Burke, Christensen Larry, Christensen Larry B. (2007). Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches. Sage Publications.
- ❖ Krathwohl, D.R. (2009). Methods of Educational and Social Science Research: the Logic of Methods. Waveland Press.
- ❖ Mertens Donna (2005). Έρευνα και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση και την Ψυχολογία. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ❖ Robson Colin (2007). Η Έρευνα του Πραγματικού Κόσμου. Αθήνα: Gutenberg.
- ❖ Γιαλαμάς Βασίλης (2005). Στατιστικές Τεχνικές και Εφαρμογές στις Επιστήμες της Αγωγής. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- ❖ Γναρδέλλης Χαράλαμπος (2009). Ανάλυση Δεδομένων με το PASW Statistics 17.0 Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- ❖ Δημητριάδης Ευστάθιος (2010). Στατιστικές Εφαρμογές με SPSS 17.0 και LISREL 8.7 Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- ❖ Νόβα-Καλτσούνη, Χριστίνα (2006). Μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες: ανάλυση δεδομένων με τη χρήση του SPSS 13. Αθήνα: Gutenberg.
- ❖ Ρούσσοσ Πέτρος, Τσαούσης Γιάννης (2002). Στατιστική εφαρμοσμένη στις κοινωνικές επιστήμες. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ❖ Σαραφίδου, Γιασεμή-Όλγα (2011). Συνάρθρωση Ποσοτικών και Ποιοτικών Προσεγγίσεων: η εμπειρική έρευνα. Αθήνα: Gutenberg.
- ❖ Φίλιας Βασίλης (επιμ.) (1998). Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών. Αθήνα: Gutenberg.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Εξέταση προφορική στο τέλος του εξαμήνου, κατ' οίκον εργασία και προφορική παρουσίαση αυτής, εργαστήριο ή πρακτικές ασκήσεις.

Βασικές αρχές διοίκησης-Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων

Κωδικός μαθήματος: ΑΥ4

Τύπος μαθήματος: Υ

Μονάδες ECTS: 7.5

Υπεύθυνη μαθήματος: Αγγελική Λαζαρίδου, Επίκουρος Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης)

Διδάσκοντες:

Λαζαρίδου Αγγελική, Επίκουρος Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
(Γνωστικό Αντικείμενο: Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Να γνωρίσουν οι φοιτητές τις βασικές αρχές της οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης.
- Να αναπτύξουν μια πιο πλατιά αντίληψη του εκπαιδευτικού συστήματος ως ουσιώδους στοιχείου του ευρύτερου κοινωνικού συστήματος και να αντιληφθούν το δυναμικό περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα και το εκπαιδευτικό σύστημα γενικότερα, καθώς και τη λειτουργία αυτού ως ανοικτού συστήματος.
- Να εμβαθύνουν στην οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας με αναφορά σε διοικητικές διαδικασίες, όπως της ηγεσίας και της λήψης αποφάσεων.
- Να αντιληφθούν τη θέση του επιστήμονα/επαγγελματία μέσα στην ευρύτερη γραφειοκρατία του εκπαιδευτικού ιδρύματος και του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Να αποκτήσουν εκτεταμένες γνώσεις στις γνωστικές περιοχές της παρώθησης, ηγεσίας, επικοινωνίας, του οργανωτικού κλίματος και της διαδικασίας λήψεως αποφάσεων στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς.
- Να εξοικειωθούν με τη μελέτη περίπτωσης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή στην επιστήμη της διοίκησης
Η εξέλιξη της διοικητικής θεωρίας
Λήψη αποφάσεων-Ηγεσία
Συγκρούσεις-Παρώθηση-Κίνητρα
Το σχολείο ως Κοινωνικό Σύστημα
Δομή στα σχολεία (Weber, Mintzberg)
Το Ανθρώπινο Δυναμικό στα σχολεία (Information processing, Maslow, McClelland, Expectancy theory)
Κουλτούρα και κλίμα σχολείου
Δύναμη και πολιτική στα σχολεία
Τα σχολεία και το Εξωτερικό τους Περιβάλλον
Αποτελεσματικότητα και Ποιότητα στα σχολεία (Deming, job satisfaction)
Αλλαγή στα σχολεία
Επικοινωνία στα σχολεία

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: Ο ρόλος του εκπαιδευτικού καθίσταται σήμερα περισσότερο πολύπλοκος από ποτέ άλλοτε. Η αποτελεσματική άσκηση αυτού του ρόλου έχει να κάνει και με τη γνώση του περιεχομένου της Οργάνωσης και Διοίκησης της Εκπαίδευσης. Ο τρόπος διαχείρισης των λειτουργιών και κυρίως της εξουσίας στους σχολικούς οργανισμούς διαφέρει από εποχή σε εποχή σύμφωνα με τις ιστορικές, κοινωνικές και τεχνολογικές συνιστώσες. Στο μάθημα αυτό θα πραγματευτούμε

αρκετές εκφάνσεις της θεωρητικής και πρακτικής όψης της διοίκησης των σχολείων. Πιο συγκεκριμένα, στο πρώτο μέρος θα διερευνήσουμε τις βασικές αρχές και θεωρίες διοίκησης. Θα ασχοληθούμε αρχικά με την εξέλιξη της διοικητικής σκέψης και θα αναφερθούμε σε βασικές έννοιες και θεωρίες που επηρέασαν τη Διοίκηση της Εκπαίδευσης, όπως, γραφειοκρατία, θεωρία της διοίκησης μέσω στόχων, Συστημική προσέγγιση, θεωρία του Mintzberg, θεωρία των Hersey και Blanchard, Αρχές Διεύθυνσης Ολικής Ποιότητας κ.τ.λ. Στο δεύτερο μέρος θα επικεντρωθούμε σε δύο βασικές διοικητικές διαδικασίες και στην εφαρμογή τους στον εκπαιδευτικό χώρο. Πιο συγκεκριμένα, θα εξετάσουμε τον ρόλο της ηγεσίας και της διεύθυνσης στο σχολείο, όπου θα αναφερθούμε σε θεωρίες και μοντέλα ηγεσίας και στον αποτελεσματικό ηγέτη, καθώς και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, θεωρίες επικοινωνίας, παρώθησης και κινήτρων, συγκρούσεων και στη διαδικασία της αλλαγής σε έναν οργανισμό. Η μελέτη των παραπάνω εννοιών θα συμπληρώνεται με case studies, (μελέτες περίπτωσης), όπου ο φοιτητής θα έχει την ευκαιρία να εφαρμόσει στην πράξη τις έννοιες και θεωρίες που θα μελετήσει στο μάθημα.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ❖ Bush, T. & Middlewood, D. (2005). Organizational structures and roles. In Tony Bush and David Middlewood Leading and managing people in education. London: Sage.
- ❖ Everard, K. and Morris, G. (1996). Effective School Management Paul Chapman Publishing Ltd London.
- ❖ Hoy, W. K. and C. G. Miskel. (2008). Educational administration: Theory, research, and practice. (8th Edition). New York: McGraw-Hill, Inc.
- ❖ Kimbrough, R. and Burkett, C. (1990). The principalship: Concepts and practices. New Jersey: Prentice Hall.
- ❖ Mintzberg, H. (1979). The structuring of organizations. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall.
- ❖ Murphy, J. and P. B. Forsyth (Eds) (1999). Educational Administration: A Decade of Reform. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, Inc.
- ❖ Pashiardis, P. (2001). International Perspectives on Educational Leadership. (Editor). Hong-Kong University: Center for Educational Leadership.
- ❖ Pashiardis, P., Thody, A., Papanoum, Z., and Johansson, O. (2003). European Educational Leadership: A search for consensus in diversity. (CD-ROM). Nicosia, Cyprus: DigiWorld Ltd.
- ❖ Peters, T. J. and Waterman, R. H. (1982). In search of excellence. New York: Harper and Row.
- ❖ Ramsey, D. R. (1999). Lead, Follow, or Get out of the Way: How to be a more effective leader in today's schools. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, Inc.
- ❖ Roueche J. E. and Baker, G. A. (1986). Profiling excellence in America's schools. Virginia: The American Association of School Administrators.
- ❖ Sergiovanni, T. J. (1990). Value-added leadership: How to get extraordinary performance in schools. Florida: Harcourt Brace Jovanovich.
- ❖ Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (2008). Εκπαιδευτική διοίκηση και οργανωσιακή συμπεριφορά. Η παιδαγωγική της διοίκησης της εκπαίδευσης. Εκδόσεις Ίων.
- ❖ Ανδρέου, Α. (1999). Θέματα οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης και της σχολικής μονάδας. Αθήνα: Νέα σύνορα, Λιβάνης.

- ❖ Dubrin, A. J. (1998). Βασικές Αρχές Μάνατζμεντ, Επιμέλεια Ν. Σαρρής, Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, 4η Έκδοση, Αθήνα.
- ❖ Ζαβλανός, Μ. (1998). Μάνατζμεντ, Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα.
- ❖ Παπαγιάννης, Ν. Γ. (2004). Η τέχνη της διοίκησης στην εκπαίδευση. Αθήνα: Έκδοση του συγγραφέα.
- ❖ Παπαναούμ, Ζωή, Π. (1995). Η Διεύθυνση Σχολείου: Θεωρητική ανάλυση και εμπειρική διερεύνηση. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη.
- ❖ Πασιαρδή, Γ. (2001). Το Σχολικό Κλίμα: Θεωρητική Ανάλυση και Εμπειρική Διερεύνηση των Βασικών Παραμέτρων του. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg/Τυπωθήτω.
- ❖ Πασιαρδής, Π. (2004). Εκπαιδευτική Ηγεσία: Από την περίοδο της ευμενούς αδιαφορίας στη σύγχρονη εποχή. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- ❖ Πασιαρδής, Π. και Πασιαρδή, Γ. (2000). Αποτελεσματικά Σχολεία: Πραγματικότητα ή Ουτοπία. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg/Τυπωθήτω.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Εργασία ή γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

Ηγεσία και Σχολική Αποτελεσματικότητα

Κωδικός μαθήματος: BY5

Τύπος μαθήματος: Υ

Μονάδες ECTS: 7.5

Υπεύθυνη μαθήματος: Αγγελική Λαζαρίδου, Επίκουρος Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης)

Διδάσκοντες:

Λαζαρίδου Αγγελική, Επίκουρος Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης)

Παπαλόη Ευαγγελία, Δρ. Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης/Κοινωνικής Ψυχολογίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Εκπαιδευτική Ηγεσία & Διοίκηση)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τον φοιτητή στην έννοια της ηγεσίας και στη συμβολή της στην αποτελεσματική διοίκηση ενός σχολικού οργανισμού. Θεωρίες και σύγχρονα μοντέλα ηγεσίας, όπως η μετασχηματιστική και η κατανομημένη ηγεσία θα παρουσιαστούν, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο πώς η ηγεσία μπορεί να προωθήσει τη σχολική αποτελεσματικότητα. Επιπλέον, θα διερευνηθεί η θεωρία του κινήματος της σχολικής αποτελεσματικότητας, θα αναλυθεί ο όρος «σχολική βελτίωση», και η σχέση του με τη σχολική αποτελεσματικότητα και τον ρόλο της ηγεσίας για την ποιοτική αναβάθμιση ενός σχολικού οργανισμού. Παράλληλα, θα εξεταστεί η διασύνδεση της αποτελεσματικότητας με την προώθηση της ευημερίας στη σχολική μονάδα. Τέλος, θα προσεγγιστεί η ηγεσία ως αλλαγή και θα αναπτυχθούν οι έννοιες του «συναισθηματικά ευφυούς οργανισμού», του «οργανισμού που μαθαίνει» και της «ανάπτυξης δεξιοτήτων του οργανισμού», στο πλαίσιο εισαγωγής της αλλαγής

και της καινοτομίας στο σχολείο, ενώ, θα παρουσιαστούν οι μετα-ικανότητες και τα κρίσιμα χαρακτηριστικά του αποτελεσματικού ηγέτη.

Αντικειμενικοί στόχοι μαθήματος:

- Να γνωρίσουν οι φοιτητές τις βασικές θεωρίες της ηγεσίας (παραδοσιακές και σύγχρονες).
- Να κατανοήσουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο ασκείται η ηγεσία.
- Να γίνουν κριτικοί στοχαστές των διαφόρων μοντέλων ηγεσίας και της εφαρμογής τους στο σχολικό συγκείμενο.
- Να κατανοήσουν τη σχέση της ηγεσίας με τη σχολική αποτελεσματικότητα.
- Να γνωρίσουν τις βασικές διαστάσεις ενός αποτελεσματικού σχολείου.
- Να εμβαθύνουν στον ρόλο του ηγέτη στη δημιουργία πιο αποτελεσματικών σχολείων.
- Να σκιαγραφήσουν το προφίλ ενός αποτελεσματικού ηγέτη, ειδικότερα σε περίοδο αλλαγών.
- Να προσδιορίσουν τους δείκτες αποτελεσματικότητας ενός σχολείου.
- Να αναφέρουν τα βασικά κριτήρια της διοίκησης ολικής ποιότητας στην εκπαίδευση.
- Να οριοθετήσουν τις δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης του διευθυντή και τις διαστάσεις του συναισθηματικά νοήμονος οργανισμού
- Να γνωρίσουν και να ασκηθούν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για την αποτελεσματικότερη άσκηση του ηγετικού τους ρόλου στην εκπαίδευση.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι παρακάτω ενότητες θα καλυφθούν στα πλαίσια του συγκεκριμένου μαθήματος.

1. Συστημική θεώρηση του εκπαιδευτικού πλαισίου: Ο εκπαιδευτικός οργανισμός ως σύστημα
2. Εισαγωγή στην εκπαιδευτική ηγεσία
3. Κλασικές, σύγχρονες, και μεταμοντέρνες θεωρίες ηγεσίας
4. Ηγεσία και ηθική
5. Φύλο και ηγεσία
6. Αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και σχολική βελτίωση: αποτελεσματικά σχολεία, αποτελεσματικοί ηγέτες, ικανότητες, δεξιότητες, χαρακτηριστικά, δείκτες
7. Η σημασία της ευημερίας στο σχολείο
8. Οργανωσιακή μάθηση
9. Διοίκηση ολικής ποιότητας
10. Διοίκηση έργων
11. Επικοινωνία και διεργασίες στην ομάδα
12. Αποτελεσματική διαχείριση χρόνου

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ:

Διαλέξεις σε συνδυασμό με τη διεξαγωγή εργαστηρίων case studies (μελέτες περίπτωσης).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ❖ Αθανασούλα – Ρέππα, Α., (2008) *Εκπαιδευτική Διοίκηση και Οργανωσιακή Συμπεριφορά*, ΙΩΝ. Ειδικότερα το κεφάλαιο Ηγεσία ενότητα Ηγεσία και Φύλο.

- ❖ Αθανασούλα – Ρέππα, Α. (2002) “Το ζήτημα των Ίσων Ευκαιριών στην Ελληνική Εκπαιδευτική Διοίκηση: Προβλήματα, Τάσεις και Προοπτικές”. Στα πρακτικά του διεθνούς συνεδρίου, «Η Γυναίκα στην Εκπαιδευτική Διοίκηση», Λευκωσία 2002, που οργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου & τον Κυπριακό Όμιλο Εκπαιδευτικής Διοίκησης (Κ.Ο.Ε.Δ.), σελ. 64-77.
- ❖ Αθανασούλα – Ρέππα, Α., (2011) «Έμφυλη τάξη πραγμάτων» και εκπαιδευτική διοίκηση: κεφ. στο Παπαδάκης, Ν. & Χανιωτάκης, Ν. (επιμ.) *ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ* Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Ι. Πυργιωτάκη, Αθήνα Επίκεντρο. σσ. 956-974
- ❖ Αναγνωστοπούλου, Μ., (2001). Τάσεις στην Έρευνα για τον Αποτελεσματικό Διευθυντή, *Τα Εκπαιδευτικά*, σσ. 252- 262.
- ❖ Δαρβούλης, Α., (2015) *Η διαχείριση του χρόνου των διευθυντών δημοτικών σχολείων και η σχέση της με την αποτελεσματικότητα και την επαγγελματική ικανοποίηση*. Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης, Βόλος.
- ❖ Καρκανιά, Γ. (2013). *Ο σύλλογος των διδασκόντων ως παράγοντας αποτελεσματικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αττικής*. Διπλωματική Εργασία. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. Αθήνα.
- ❖ Καψαλής, Α. (2005). Χαρακτηριστικό του καλού σχολείου. Στο Καψαλής Α., (επιμ.), *Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικών Μονάδων*. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
- ❖ Κασουλίδης, Γ. & Πασιαρδής, Π. (2005). «Τα κακά νέα: ο χρόνος πετά... Τα καλά νέα: Το πηδάλιο είναι στα χέρια σου! Μια μελέτη περίπτωσης της κατανομής του χρόνου ενός διευθυντή Δημοτικού Σχολείου. *Επιστήμες Αγωγής*, 4, 83-104.
- ❖ Κεραμιδά, Κ. (2014). *Η διαχείριση του χρόνου ως παράγοντας αποδοτικότητας στη σχολική μονάδα: ο ρόλος του σύγχρονου διευθυντή*. Στο 5ο Διεθνές Συνέδριο για την Εκπαιδευτική Πολιτική (EduPolicies 2014), Αθήνα, 26-28 Σεπτεμβρίου 2014.
- ❖ Κουάλη, Γ. (2012). *Η διαχείριση του χρόνου των διευθυντών δημοτικού σχολείου και η σχέση της με την αποτελεσματικότητα των διευθυντών και με την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών από την εργασία τους*. Διδακτορική διατριβή. Λευκωσία: Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
- ❖ Πασιαρδής, Π. & Γ. Πασιαρδή, (2000). *Αποτελεσματικά Σχολεία: Πραγματικότητα ή Ουτοπία*, Τυπωθήτω Γιώργος Δάρδανος, Αθήνα.
- ❖ Ράπτης, Ν. (2009). Το διδακτικό ωράριο των διευθυντών των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και η επίπτωσή του στην εκπαιδευτική διοικητική αποτελεσματικότητα, *Διοικητική Ενημέρωση*, 50, 99-112.
- ❖ Σιβροπούλου- Καπλάνη Ι., (2002). Ο Ρόλος του Διευθυντή στα Σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, *Νέα Παιδεία*, Τεύχος 104, σσ. 23- 33
- ❖ Στιβακτάκης, Ε., (2005). Χαρακτηριστικά του Αποτελεσματικού Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας στην Α/βάθμια και Β/θμια Εκπαίδευση, *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για τη Διοίκηση Α'θμιας και Β'θμιας Εκπαίδευσης*, Τόμος 1, σσ.170-184.
- ❖ Τσαντάκης, Χ. (2014). *Καταμερισμός του εργασιακού χρόνου του διευθυντή πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι δυνατότητες ανάπτυξης καινοτόμων προγραμμάτων στο σχολικό περιβάλλον*. Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης, Βόλος.

- ❖ Χρίστου, Ε. (2010). *Ηγεσία και Διεύθυνση στην Εκπαίδευση: Εμπειρική Διερεύνηση σε Σχολικές Μονάδες της Κύπρου*. Πτυχιακή Μελέτη, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- ❖ Abu-Nasser, F. M. (2011). Perceptions of Secondary School Principals in Saudi Arabia of Time Management Techniques. *Journal of Instructional Psychology*, 38 (1), 18-22.
- ❖ Agasisti, T., Catalano, G., & Sibiano P., (2013). Can schools be autonomous in a centralized educational system?, *International Journal of Educational Management*, 27(3), 292-310.
- ❖ Adu-Oppong, A. A., Agyin-Birikorang, E., Darko, G. M., & Aikins, E. D. (2014). Time management and administrative effectiveness: lessons for educational administrators. *Global Journal of Interdisciplinary Social Science*, 3 (4), 76-82.
- ❖ Alalfy, H. & Elfattah, D. (2014). Time Management as an Approach to secondary Schools Management Development in Egypt. *Excellence International Journal Of Education And Research*, 2 (6), 118-132.
- ❖ Antonakis, J., Avolio, B. J., & Sivasubramaniam, N. (2003). Context and leadership: An examination of the nine-factor full-range leadership theory using the Multifactor Leadership Questionnaire. *The leadership quarterly*, 14(3), 261-295.
- ❖ Athanassoula - Reppa, A., & Koutouzis, M., (2002) Women in Managerial Positions in Greek Education: Evidence of Inequality. *Education Policy Analysis Archives*, 10 (11).
- ❖ Bass, B. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. New York, NY:Free Press.
- ❖ Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership*. Psychology Press.
- ❖ Bottani, N., Favre, B., 2001. School autonomy and evaluation. *Prospects - Quarterly Review of Comparative Education* 31 (4), 166, issue 120.
- ❖ Botha, R. J. (2013). School Principals' Abilities to Manage Time Effectively: a Gender Study in Selected South African Schools. *Gender & Behaviour*, 11(2), 5464-5473.
- ❖ Bluedorn, A. C., & Jaussi, K. S. (2008). Leaders, followers, and time. *The Leadership Quarterly*, 19(6), 654-668.
- ❖ Bush, T. (2010). *Educational Leadership and Management*. UK: The University of Nottingham.
- ❖ Bush, T. & Glover, D. (2003). School Leadership: Concepts & Evidence. *National College for School Leadership, Full report*, 1-42
- ❖ Bush, T. (2007). Educational leadership and management: theory, policy and practice. *South African Journal of Education*, 27(3), 391-406.
- ❖ Caldwell, B. J. (1992). The principal as leader of the self-managing school in Australia. *Journal of Educational Administration*, 30(3).
- ❖ Copland, M.A. (2003). Leadership of inquiry: Building and sustaining capacity for school improvement. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 25, 375-395.
- ❖ Chang, A., & Nguyen, L. T. (2011). The mediating effects of time structure on the relationships between time management behaviour, job satisfaction, and psychological well-being. *Australian Journal of Psychology*, 63(4), 187-197.
- ❖ Cuban, L. (1988), *The Managerial Imperative and the Practice of Leadership in Schools*. Albany, NY, State University of New York Press.

- ❖ Elmore, R. (2000). *Building a New Structure for School Leadership*. Washington, D.C.: Albert Shanker Institute.
- ❖ Eliofotou –Menon, M., and Athanasoula- Reppa A., (2011) Job satisfaction among Secondary School Teachers: The Role of Gender and Experience. *School Leadership and Management* P.C.P vol. 31 issue 5/2011 pp. 435 -450
- ❖ Fitzisimons, D. James, K.T. , Denyer, D. (2011). Alternative approaches for studying shared and distributed leadership. *International Journal of Management Reviews*, Vol. 13, Issue 13, 312-328.
- ❖ Ghamrawi, N., & Al-Jammal, K. (2013). Time Flies – A statement that best applies to school principal, *British Journal of Education*, 1 (1), 52-66.
- ❖ Grissom, J. A., Loeb, S., & Master, B. (2013). Effective Instructional Time Use for School Leaders: Longitudinal Evidence From Observations of Principals. *Educational Researcher*, 42(8), 433-444.
- ❖ Goldman, E. (1998). The Significance of Leadership Style. *Educational leadership*, 55(7), 20-22.
- ❖ Hallinger, P. & Heck, R. (2009). In Harris, A. (Ed.). *Distributed leadership: Different perspectives*. Netherlands : Springer. (pre-published version).
- ❖ Hargreaves, A. & Fink, D. (2006). *Sustainable Leadership*. San Fransisco: Jossey-Bass Harber, C., & Trafford, B. (1999). Democratic Management and School Effectiveness in Two Countries A Case of Pupil Participation?. *Educational Management Administration & Leadership*, 27(1), 45-54.
- ❖ Häfner, A., Stock, A., Pinneker, L., & Ströhle, S. (2014). Stress prevention through a time management training intervention: an experimental study. *Educational Psychology*, 34(3), 403-416.
- ❖ Horng, E. L., Klasik, D., & Loeb, S. (2010). Principal’s time use and school effectiveness. *American Journal of Education*, 116 (4), 491-523.
- ❖ Harris, A., & Spillane, J. (2008). Distributed leadership through the looking glass. *Management in Education*, 22(1), 31.
- ❖ Leithwood, K., & Riehl, C. (2003). What do we really know about successful school leadership? Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, Chicago.
- ❖ Lazaridou, A., Athanasoula-Reppa, A., & Fris, J. (2008) Stress among Greek and Cypriot University Administrators: An exploratory study. *Journal of Higher Education Policy and Management*, v. 30 (1), pp. 87-98.
- ❖ Lazaridou, A. & Iordanides, G. (2011). Principals’ role in achieving school effectiveness. *International Studies in Educational Administration*, 39, v.3, p. 3-19
- ❖ Lyman, L., Athanasoula – Reppa A., and Lazaridou A., (2009) «Leadership, Change and Gender: Reflections of Greek and U.S. Women Leaders», chapter in : Sobehart (ed.) *Women Leading Education across the Continents – Sharing the Spirit, Fanning the Flame*. Rowman & Littlefield Education (pp. 115- 127)
- ❖ Northouse, P. G. (2016). *Leadership. Theory and Practice* (7th edition). Sage: London.
- ❖ Silns, H. and Mulford, B. (2003). Leadership and School Results. *International Handbook of Educational Administration*. Dordrecht: Kluwer.
- ❖ Spillane, J.P., Halverson, R. & Diamond, J.B. (2004) Towards a theory of leadership practice: a distributed perspective. *Journal of Curriculum Studies*, 36(1,) 3–34
- ❖ Simkins, T. (2005) ‘Leadership in Education: “What works” or “What makes sense”?’ *Educational Management Administration and Leadership* 33(1), 9–26.
- ❖ Tavakoli, H. M., Tavakoli, A. M., & Pouresmaeil, L. (2013). A Study of the Relationship between Time Management and Job Satisfaction. *International*

Journals Of Research in Organizational Behaviour and Human Resource Management, 1 (3), 66-74.

- ❖ Tomlinson, H. (2004). *Educational Leadership. Personal growth for professional development.* London: Sage.
- ❖ Tsakiri, M.T. (2002). How much 'managerial' is the managers' time? *Spoudai, 52 (4), University of Piraeus.*
- ❖ Wallace, M. (2002). Modelling Distributed Leadership and Management Effectiveness: Primary School Senior Management Teams in England and Wales. *School Effectiveness and School Improvement 13(2), 163–86.*
- ❖ Zampetakis, L. A., Bouranta, N., & Moustakis, V. S. (2010). On the relationship between individual creativity and time management. *Thinking Skills and Creativity, 5 (1), 23-32.*

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Το μάθημα απαιτεί την ενεργητική συμμετοχή και εμπλοκή των φοιτητών σε διαδραστικές δραστηριότητες με σκοπό την αποτελεσματικότερη αφομοίωση των βασικών αρχών της ηγεσίας, καθώς και των συναφών με αυτήν εννοιών. Η επίτευξη αυτού του στόχου θα γίνει με μια σειρά δραστηριοτήτων που θα λάβουν χώρα τόσο κατά τη διάρκεια των επιμέρους μαθημάτων, όσο και ατομικά μέσω της ενεργητικής εμπλοκής των φοιτητών με το υλικό του μαθήματος.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Ατομική εργασία

Οι φοιτητές καλούνται να αναπτύξουν ένα θέμα (έως 10 σελίδες), καλύπτοντας έναν από τους άξονες του μαθήματος και επιλέγοντας σχετικό άρθρο από το περιοδικό *International Journal of Leadership in Education*. Ειδικότερα:

Οι βασικοί άξονες του μαθήματος μεταξύ των οποίων δύνανται να επιλέξουν οι φοιτητές, ενδεικτικά, είναι οι κάτωθι:

- Η έννοια της ηγεσίας, μοντέλα ηγεσίας, δεξιότητες του ηγέτη
- Προεκτάσεις της ηγεσίας
- Η έννοια της σχολικής αποτελεσματικότητας –παιδαγωγικές διαστάσεις
- Διασυνδέσεις και προεκτάσεις σχολικής αποτελεσματικότητας (π.χ. με αποδοτικότητα, σχολική βελτίωση, ευημερία, κ.ά.)
- Η κατανόηση του σχολικού συγκείμενου για αποτελεσματική ηγεσία
- Η προώθηση της μάθησης από τον ηγέτη

Σε κάθε περίπτωση, η θεματολογία των εργασιών πρέπει να καλύπτει όλους τους άξονες του μαθήματος. Προκειμένου να αποφευχθούν επικαλύψεις σε επίπεδο θεματολογίας ή/ και άρθρου, οι φοιτητές θα δηλώσουν τον άξονα, σε πρώτη φάση και, εν συνεχεία, το θέμα με το οποίο θα ασχοληθούν, διασφαλίζοντας τη διασπορά και το εύρος των εξεταζόμενων θεμάτων.

Η δομή της εργασίας, προτείνεται να διαμορφωθεί σύμφωνα με το παρακάτω πρότυπο:

- Εισαγωγή
- Ανάπτυξη του θεωρητικού πλαισίου
- Παρουσίαση των σημαντικών ευρημάτων σχετικών ερευνών
- Συμπεράσματα-συζήτηση
- Σημασία του θέματος για το σχολικό πλαίσιο και συνεισφορά στη συζήτηση για την αποτελεσματική ηγεσία
- Βιβλιογραφία

Αναμένεται: α) οι φοιτητές να αναπτύξουν το κείμενο, υιοθετώντας μια αναστοχαστική ματιά, β) να δοθεί έμφαση στην περαιτέρω εμβάθυνση του θέματος, κάνοντας αναφορά και σε άλλες εργασίες και άρθρα. Κατ' επέκταση, οι φοιτητές, κατά την παρουσίαση και τον σχολιασμό του υπό εξέταση θέματος, δεν είναι απαραίτητο να ακολουθήσουν πιστά τη δομή του άρθρου. Σημειώνεται ότι μετά την αξιολόγηση των εργασιών θα διαμορφωθεί ένα ηλεκτρονικό τεύχος με το σύνολο των εργασιών, κατά άξονα και θέμα, δίνοντας τη δυνατότητα στους φοιτητές να αποκτήσουν μια συνολική εικόνα των βασικών διαστάσεων του μαθήματος. Για τον λόγο αυτό και προκειμένου να υπάρξει ομοιογένεια στη διαμόρφωση των σελίδων, προτείνεται η εργασία να ξεκινά με το όνομα του φοιτητή, τον τίτλο του θέματος και, εντός παρενθέσεως, να αναφέρεται ο πρωτότυπος τίτλος και το όνομα των συγγραφέων του άρθρου, στο οποίο βασίστηκε η συγγραφή της εργασίας. Τα αρχεία που θα υποβληθούν να είναι σε μορφή word, γραμματοσειρά: Arial 12, διάστιχο: 1,5, χρώμα γραμματοσειράς: μαύρο, στοίχιση: πλήρης.

Εκπαιδευτική Αξιολόγηση – Σχεδιασμός και προγραμματισμός

Κωδικός μαθήματος: BY6

Τύπος μαθήματος: Υ

Μονάδες ECTS: 7.5

Υπεύθυνος μαθήματος: Νικόλαος Χανιωτάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Σχολική Παιδαγωγική)

Διδάσκοντες:

Νικόλαος Χανιωτάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Σχολική Παιδαγωγική)

Κουτούζης Εμμανουήλ, Αναπληρωτής Καθηγητής, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Γνωστικό Αντικείμενο: Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει μία σαφή αντίληψη και ανάλυση των διαφόρων θεωριών που έχουν σχέση με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού και του εκπαιδευτικού έργου και πώς αυτές μπορούν να εφαρμοστούν στο επίπεδο της σχολικής μονάδας ή στο επίπεδο οποιουδήποτε άλλου εκπαιδευτικού οργανισμού (Θεωρητική βάση της Αξιολόγησης). Επιπλέον, οι φοιτητές/τριες θα γνωρίσουν το πρακτικό πλαίσιο της παρατήρησης και αξιολόγησης της διδασκαλίας και του προσωπικού και θα έχουν ευκαιρίες να μελετήσουν και να αναλύσουν σύγχρονες μεθόδους και συστήματα αξιολόγησης στην πράξη (Πρακτική βάση της Αξιολόγησης). Πιο αναλυτικά, οι φοιτητές/τριες σε αυτό το μάθημα θα:

- αναγνωρίσουν τους διάφορους ρόλους που παίζουν οι εκπαιδευτικοί ηγέτες (διευθυντές, επιθεωρητές, κ.ά.) κατά τη διάρκεια της Αξιολόγησης της Διδασκαλίας και του Προσωπικού,

- αναπτύξουν ένα ρεπερτόριο από συστήματα και μεθόδους Παρατήρησης και Αξιολόγησης της Διδασκαλίας και του Προσωπικού, τα οποία χρησιμοποιούνται σε διάφορες χώρες και εκπαιδευτικά συστήματα,
- αντιληφθούν τη διαφορά μεταξύ διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης, καθώς και τους περιορισμούς των διαφόρων τρόπων συλλογής πληροφοριών για αξιολόγηση (ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, check-lists, scripting, categorical scripting),
- αναγνωρίσουν και κατανοήσουν τους μύθους που έχουν σχέση με την παρακολούθηση/παρατήρηση και την αξιολόγηση της διδασκαλίας,
- είναι σε θέση να εξηγούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των διαφόρων θεωριών και προσεγγίσεων Αξιολόγησης της Διδασκαλίας και Προσωπικού και να
- αναλύουν τουλάχιστον δύο προσεγγίσεις παρακολούθησης της διδασκαλίας μέσα στην τάξη και να συζητούν τα διάφορα θέματα που προκύπτουν από την εφαρμογή της μιας ή της άλλης προσέγγισης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Έργου / Εκπαιδευτική Αξιολόγηση: Εννοιολογικές αποσαφηνίσεις.

Βασικά αξιώματα της Αξιολόγησης.

Ο ρόλος της εκπαιδευτικής αξιολόγησης: εθνικές ποιοτικές προδιαγραφές (national standards) και μαθησιακές προδιαγραφές.

Αντικείμενο της αξιολόγησης.

Οι βασικές λειτουργίες της αξιολόγησης στην εκπαίδευση.

Μοντέλα και τύποι της αξιολόγησης.

Η ηθική διάσταση της Αξιολόγησης.

Διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση.

Θεωρίες για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου: αναπαραγωγική αξιολόγηση και μετασχηματιστική αξιολόγηση.

Αναγκαιότητα της εκπαιδευτικής αξιολόγησης.

Δυσκολίες αξιολόγησης του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου: Το πρόβλημα της αντικειμενικότητας, η πολυπλοκότητα σκοπών και στόχων, το πλήθος των συντελεστών του εκπαιδευτικού έργου. Προβλήματα μεθόδου.

Διεθνείς τάσεις και έρευνες αξιολόγησης (PISA).

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στην Ελλάδα. Από τον Επιθεωρητή στον Σχολικό Σύμβουλο. Νομοθετικό πλαίσιο και προτεινόμενες ρυθμίσεις για την αξιολόγηση.

Μέθοδοι αξιολόγησης και επιλογής Διευθυντών Σχολικών Μονάδων.

Εκπαιδευτικά Επίπεδα και η Σχέση τους με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.

Η αξιολόγηση των μαθητικών επιδόσεων. Εξωτερική και εσωτερική αξιολόγηση. Παιδαγωγικές και κοινωνικές λειτουργίες της αξιολόγησης. Η επιλεκτική λειτουργία εξετάσεων και βαθμών. Σύγχρονες τάσεις στην αξιολόγηση των μαθητικών επιδόσεων.

Οι τάσεις που επικρατούν στην άσκηση της εκπαιδευτικής πολιτικής στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. Αυτό-αξιολόγηση της σχολικής μονάδας – μεθοδολογικά εργαλεία αυτής.

Οι συνιστώσες του διαλόγου και της συζήτησης που γίνεται για την αξιολόγηση στην εκπαίδευση.

Παρατήρηση και διδασκαλία. Γιατί πρέπει να παρατηρούμε. Πώς μοιάζει μια πραγματική τάξη.

Εσωτερικές και εξωτερικές πηγές επίδρασης πάνω στις παρατηρήσεις μας.

Παρουσίαση διαφόρων εντύπων και μεθόδων για παρατήρηση και αξιολόγηση στην τάξη.

Πρακτική εφαρμογή και εξάσκηση με Video Tape (Another Set of Eyes).

Κλινική Επιθεώρηση.

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ:

Στο μάθημα αυτό θα πραγματευτούμε αρκετές εκφάνσεις της θεωρητικής και πρακτικής όψης της εκπαιδευτικής αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα, θα γίνεται ουσιαστική ανάλυση των εννοιών της εκπαιδευτικής αξιολόγησης, η οποία θα συμπληρώνεται με case studies (μελέτες περίπτωσης).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ❖ Acosta, A. L. & Garmston, R. J. (1993). *Cognitive coaching: A foundation for renaissance Schools*. Norwood, MA: Christopher-Gordon Publishers, Inc.
- ❖ Anderson, R. & Snyder, K. J. (1993). *Clinical Supervision: Coaching for Higher Performance*. Pennsylvania: Technomic Publishing Co. Inc.
- ❖ Borich, G. (2003). *Observation Skills for Effective Teaching*. (4th Edition). New York: Prentice-Hall, Inc.
- ❖ Blase, Jo & Blase Joseph. (1998). *Handbook of Instructional Leadership*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, Inc.
- ❖ Campbell, J., Kyriakides, L., Muijs, D. & Robinson, W. (2004). *Assessing Teacher Effectiveness: Developing a Differentiated Model*. London: RoutledgeFalmer.
- ❖ Chrysos, M.D. (2000). *Government policy on teacher evaluation in Greece: Revolutionary change or repetition of the past?* Education Policy Analysis Archives, 28 (8).
- ❖ Cohn, M. M. & Kottkamp, R. B. (1993). *Teachers: The Missing Voice in Education*. Albany: State University of New York Press.
- ❖ Danielson, C. (1996). *Enhancing Professional Practice: A framework for Teaching*. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
- ❖ Danielson, C. and McGreal, T. (2000). *Teacher Evaluation to Enhance Professional Practice*. Princeton, New Jersey: Educational Testing Service.
- ❖ Glathorn, A. (1984). *Differentiated Supervision*. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
- ❖ Glickman, C. D. (1985). *Supervision of instruction: A developmental approach*. Boston: Allyn and Bacon.
- ❖ Glickman, C. D. (Ed.) (1992). *Supervision in transition*. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
- ❖ Hamilton, D., Jenkins, D., King, C., MacDonand, B. and Parlett, M. (eds) (1976) *Beyond the numbers game. A reader in educational evaluation*. London: MacMillan Education Ltd.
- ❖ Harris, B. (1989). *In-service education for staff development*. Boston: Allyn and Bacon.

- ❖ Harris, B. (1985). *Supervisory behavior in education*. (3rd ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- ❖ Hopkins W.S. and K.D. Moore. (1993). *Clinical Supervision: A Practical Guide to Student Teacher Supervision*. Madison, Wisconsin: Brown and Benchmark Publishers.
- ❖ MacBeath, J., Schratz, M., Meyret, D. & Jacobsen, L. (2004). *Η αυτοαξιολόγηση στο ευρωπαϊκό σχολείο. Πώς άλλαξαν όλα*. Μεταίχμιο, Αθήνα.
- ❖ MacBeath, J. (2001). *Η αυτοαξιολόγηση στο σχολείο. Ουτοπία και πράξη*. (μετάφρ. Χρ. Δούκας & Ζ. Πολυμεροπούλου). Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
- ❖ McEwan, E.K. (1998). *Seven Steps to Effective Instructional Leadership*. Thousand Oaks: Corwin Press Inc.
- ❖ McGreal, T. (1983). *Successful teacher evaluation*. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
- ❖ Millman, J. and L. Darling-Hammond. (Eds.) (1990). *The New Handbook of Teacher Evaluation: Assessing Elementary and Secondary School Teachers*. Newbury Park, CA: Corwin Press Inc.
- ❖ Pashiardis P. (2001). *International Perspectives on Educational Leadership*. (Editor) Hong-Kong University: Center for Educational Leadership.
- ❖ Peters K.H. & March, J.K.. (1999). *Collaborative Observation: Putting Classroom Instruction at the Center of School Reform*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press Inc.
- ❖ Scriven, M. (1991) *Thesaurus of Evaluation* (4th edition). London: Sage.
- ❖ Segers, M., Dochy F. & Cascallar, E. (2003). *Optimising new modes of assessment: in search of qualities and standards*. Kluwer Academic Publishers; Dordrecht / Boston / London.
- ❖ Sergiovanni, T. and Starratt, R. (2002). *Supervision: A Redefinition*. (7th Edition). New York: McGraw-Hill Publishing Company.
- ❖ Seyfarth, J. (1991). *Personnel Management for Effective Schools*. Needham Heights, MA: Allyn and Baco.
- ❖ Stronge, J. (1997). *Evaluating Teaching: A Guide to Current Thinking and Best Practice*. Thousand Oaks: Corwin Press Inc.
- ❖ Stronge, J. H. & Tucker, P. D. (2003). *Handbook on teacher evaluation: Assessing and improving performance*. Larchmont, NY: Eye On Education.
- ❖ Stronge, J. H. & Tucker, P. D. (2003). *Handbook on educational specialist evaluation: Assessing and improving performance*. Larchmont, NY: Eye On Education.
- ❖ Tanner, D. & Tanner, L. (1987). *Supervision in education: Problems and practices*. New York: MacMillan.
- ❖ Waite, D. (1995). *Rethinking Instructional Supervision: Notes on its language and culture*. London: The Falmer Press.
- ❖ Wiles J. and J. Bondi. (2000). *Supervision: A Guide to Practice* (5th Ed.). Columbus, Ohio: Merrill/Prentice Hall.
- ❖ Αθανασίου, Λ. (2000). *Αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή στο σχολείο και του διδακτικού έργου*. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα.
- ❖ Ανδρέου, Απ. (1992). *Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Βασική κατάρτιση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών*. Εκδοτικός Όμιλος Συγγραφέων Καθηγητών, Αθήνα.
- ❖ Δούκας Χ. (1997), *Εκπαιδευτική Πολιτική και Εξουσία: Η περίπτωση της Αξιολόγησης των Εκπαιδευτικών (1982-1994)*, εκδ. Γρηγόρης, Αθήνα.

- ❖ Ζαμπέτα Ε. (1995), *Η εκπαιδευτική πολιτική στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση 1974-1989*, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα.
- ❖ Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη Γ. (1995), *Κοινωνιολογική Ανάλυση της Ελληνικής Εκπαίδευσης. Οι Εισαγωγικές Εξετάσεις*, τ. Α', εκδ. Gutenberg, Αθήνα.
- ❖ Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη Γ. (1996), *Κοινωνιολογική Ανάλυση της Αξιολόγησης και της Επίδοσης. Οι εισαγωγικές εξετάσεις, τ.Β: Συγκρότηση της επίδοσης – ένταξη στην ιεραρχημένη τριτοβάθμια Εκπαίδευση*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα.
- ❖ Κυριαζή, Ουρ. (2002). *Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στο πλαίσιο του νόμου 2986/2002*. Επιστήμες της Αγωγής, 3, 23-30.
- ❖ Μαυρογιώργος Γ. (1993), *Εκπαιδευτικοί και Αξιολόγηση*, εκδ. Σύγχρονη Εκπαίδευση, Αθήνα.
- ❖ Μαυρογιώργος Γ., (2002) «Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού: Η Εναρμόνιση του Πανοπτισμού», στο Κάτσικας Χ., Καββαδίας Γ.,(επιμ.) *Η Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση: ποιος, ποιον και γιατί*, εκδ. Σαββάλας, Αθήνα, σελ.139-149
- ❖ Μπαγάκης, Γ. (επιμ.) (2001). *Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σχολείου*. Μεταίχμιο, Αθήνα.
- ❖ Μπαγάκης, Γ. (επιμ.) (υπό έκδοση) *Αυτό-αξιολόγηση Σχολικής Μονάδας: Από το έργο του Ιωσήφ Σολομών στις σημερινές προσπάθειες στην Ελλάδα και αλλού*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ❖ Μπαγάκης, Γ., Δεμερτζή, Κ., Μπινιάρη, Λ., Γεωργιάδου, Σ., Σκουτίδας, Λ., Τσεμπερλίδου, Μ., Κοσμίδης, Π. (2005) «Ηγεσία για τη μάθηση με μεθόδους αυτοαξιολόγησης σχολικής μονάδας. Ένα νέο ελληνικό ξεκίνημα.» Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.) *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ❖ Μπινιάρη, Λ. και Μπαγάκης, Γ. (υπό έκδοση) «Το σχολικό πορτραίτο ως εργαλείο αποτύπωσης, Αυτοαξιολόγησης και ανάπτυξης του σχολείου. Η περίπτωση του προγράμματος Carpe Vitam. Leadership for Learning.» Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.) *Εκπαιδευτικές αλλαγές, η παρέμβαση του εκπαιδευτικού και του σχολείου*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ❖ Νεραντζής, Ι. (2001). *Τα προβλήματα που επισημαίνονται κατά την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και η μετατροπή τους σε προγράμματα επιμόρφωσης*. Σύγχρονη Εκπαίδευση, 118, 89-100.
- ❖ Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Τμήμα Αξιολόγησης, (1999) «*Εσωτερική Αξιολόγηση & Προγραμματισμός του Εκπαιδευτικού Έργου στη Σχολική Μονάδα*», Αθήνα.
- ❖ Παλαιοκρασάς, Σ., Δημητρόπουλος, Σ., Κωστάκη, Α. & Βρετάκου (1997). *Αξιολόγηση της εκπαίδευσης. Ευρωπαϊκές τάσεις και πρόταση για ένα πλαίσιο ελληνικής πολιτικής*. ΚΕ.Π.Ε.Ε./Ίων, Αθήνα.
- ❖ Πασιαρδή, Γ. (2001). *Το Σχολικό Κλίμα: Θεωρητική Ανάλυση και Εμπειρική Διερεύνηση των Βασικών Παραμέτρων του*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg/Τυπωθήτω.
- ❖ Πασιαρδής, Π. (1996). *Η Αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών: Απόψεις και θέσεις των εκπαιδευτικών λειτουργών της Κύπρου*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- ❖ Πασιαρδής, Π. (2004). *Εκπαιδευτική Ηγεσία: Από την περίοδο της ευμενούς αδιαφορίας στη σύγχρονη εποχή*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- ❖ Πασιαρδής, Π. και Πασιαρδή, Γ. (2000). *Αποτελεσματικά Σχολεία: Πραγματικότητα ή Ουτοπία*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg/Τυπωθήτω.

- ❖ Πασιαρδής, Π., Σαββίδης, Γ. και Τσιάκκικος, Α. (2005, υπό εκτύπωση). *Η Αξιολόγηση του Διδακτικού Έργου των Εκπαιδευτικών: Από τη Θεωρία στην Πράξη*. (Επιμ.). Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- ❖ Σολομών, Ι. (επιμ.) (1999). *Εσωτερική αξιολόγηση και προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα. Ένα πλαίσιο εργασίας και υποστήριξης*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

Ανάπτυξη και διαχείριση καινοτομιών στο σχολείο

Κωδικός μαθήματος: ΒΥ7

Τύπος μαθήματος: Υ

Μονάδες ECTS: 7.5

Υπεύθυνη μαθήματος: Καλδή Σταυρούλα, Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Παιδαγωγικά: Διδακτική μεθοδολογία)

Διδάσκοντες:

Καλδή Σταυρούλα, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Παιδαγωγικά: Διδακτική μεθοδολογία)

Σμυρναίος Αντώνιος, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Νεοελληνική Ιστορία και Εκπαίδευση, Διδακτική της Ιστορίας)

Πασιαρδής Πέτρος, Καθηγητής του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κρήτης (Γνωστικό Αντικείμενο: Εκπαιδευτική Ηγεσία)

Γιαννακάκη Μαρίνα Στεφανία, Δρ. Σχολικής Ηγεσίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Σχολική Ηγεσία)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Να γνωρίσουν οι φοιτητές τις βασικές αρχές διαχείρισης και ανάπτυξης καινοτομιών σε έναν σχολικό οργανισμό.
- Να γνωρίσουν το εννοιολογικό υπόβαθρο της έννοιας της καινοτομίας και της αλλαγής.
- Να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα της αλλαγής ως απαραίτητης προϋπόθεσης για τη βελτίωση, αλλά και τη διατήρηση, της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
- Να εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία για το θέμα και να γνωρίσουν καλύτερα τα σχολεία ως κοινότητες μάθησης.
- Να κατανοήσουν τους τρόπους και τις στρατηγικές με τις οποίες μπορούν ως εκπαιδευτικοί και ως εκπαιδευτικοί ηγέτες να σχεδιάσουν, υλοποιήσουν και αξιολογήσουν καινοτόμες ιδέες στο σχολείο τους.
- Να αναπτύξουν τη δική τους λογική για τη σημαντικότητα της εισαγωγής και διαχείρισης αλλαγών και καινοτομιών στη σχολική μονάδα.
- Να κατανοήσουν τη σημασία του εκπαιδευτικού ηγέτη και την επιρροή που μπορεί να έχει στην εισαγωγή καινοτομιών και αλλαγών, καθώς και τις προσωπικές, οργανωσιακές και κοινωνικές δυναμικές που αναπτύσσονται κατά τη διαδικασία της αλλαγής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ορισμός της καινοτομίας. Είδη καινοτομίας. Η καινοτομία σε επίπεδο οργανισμού.

Σπουδαιότητα της καινοτομίας. Τεχνολογία, ΤΠΕ και καινοτομία. Αποκεντρωτικές τάσεις για την προώθηση καινοτομιών.

Δημιουργία ανάλογου σχολικού κλίματος για αλλαγή και καινοτομίες. Οι σχέσεις των μαθητών, εκπαιδευτικών και σχολικών χώρων.

Βασικοί παράγοντες που θα επηρεάσουν την εκπαίδευση στο μέλλον.

Τρόποι με τους οποίους ένας εκπαιδευτικός ηγέτης μπορεί να διαχειρισθεί την αλλαγή.

Ύπαρξη κοινού οράματος κι αποτελεσματική μετάδοσή του σε ολόκληρη τη σχολική μονάδα. Η ανάγκη για ξεκάθαρες και σαφείς προσδοκίες.

Δημιουργία κοινού συστήματος αξιών και πεποιθήσεων (ειλικρίνεια, συναδελφικότητα, εμπιστοσύνη, συναίνεση, συμμετοχικότητα, ανάληψη ευθύνης και ρίσκων, συνεχής έρευνα και πειραματισμός, επιμονή προς την τελειότητα).

Οργανωσιακή κουλτούρα και κλίμα αλλαγής.

Εξασφάλιση απαραίτητων πόρων και πηγών.

Στήριξη και επιβράβευση του προσωπικού.

Επίδειξη επιθυμητής συμπεριφοράς από μέρος του ηγέτη (πρότυπο).

Πώς θα επηρεασθούν οι σχέσεις με τους συναδέλφους, τους ανωτέρους και τους υφισταμένους.

Παράγοντες που επιδρούν θετικά ή αρνητικά στην αλλαγή και εντοπίζονται σε διαφορετικά επίπεδα (ατομικό, οργανωσιακό, συστημικό) και πιθανές (και αναμενόμενες) αντιστάσεις στην αλλαγή.

Ανάπτυξη σεναρίων μέσω διαφόρων τεχνικών (Delphi).

«Παιδαγωγική του Μετασχηματισμού» αντί της «Παιδαγωγικής της Συντήρησης».

Η έννοια του «οργανισμού που μαθαίνει» (“the learning organisation”).

Φάσεις καινοτομίας: **A'** Σύλληψη και στρατηγικός σχεδιασμός καινοτομιών.

Πώς μετατρέπουμε δημιουργικές ιδέες σε πραγματικές καινοτομίες;

Δημιουργία σχεδίων δράσης. **B'** Υλοποίηση, αξιολόγηση, διάχυση και καθιέρωση καινοτομιών.

Αποτελεσματικότητα κι αξιολόγηση καινοτομιών. Παραδοσιακές κι εναλλακτικές προσεγγίσεις αξιολόγησης.

Έρευνα σχετικά με την καινοτομία στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς (κριτική αξιολόγηση). Μεθοδολογικές προσεγγίσεις: Πλεονεκτήματα και περιορισμοί. Μέτρηση του βαθμού καινοτομικότητας ενός οργανισμού.

Εκπαιδευτική καινοτομία στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες. Καινοτομία στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση (ομοιότητες και διαφορές).

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: Δια ζώσης διαλέξεις και συζητήσεις σε μικρές ομάδες (κυρίως μέσω της επεξεργασίας case studies), ασύγχρονες συζητήσεις στην πλατφόρμα eclass του πανεπιστημίου, εξατομικευμένη υποστήριξη φοιτητών, από τους διδάσκοντες, μέσω email και/ή τηλεφώνου σε εβδομαδιαία βάση.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ❖ Abrams, L. S. & Gibbs, J. T. (2000) Planning for school change: school-community collaboration in a full-service elementary school. *Urban Education*, 35(1), 79-103.
- ❖ Amabile, T. M. (1997) Motivating creativity in organizations: on doing what you love and loving what you do. *California Management Review*, 40(1), 39-58.
- ❖ Balanskat, A., Blamire, R. & Kefaela, S. (2006) *The ICT Impact Report. A Review of Studies of ICT Impact on Schools in Europe*. European Communities. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/education/pdf/doc254_en.pdf
- ❖ Bulkley, K. & Fisler, J. (2003) A decade of charter schools: from theory to practice. *Educational Policy*, 17(3), 317-342.
- ❖ Collins, J. (2001). *Good to Great*. New York: Harper Collins.
- ❖ Davies, B., Davies, B. J. & Ellison, L. (2005) *Success and Sustainability: Developing the Strategically-Focused School*. Nottingham: National College for School Leadership.
- ❖ Davies, B. & Ellison, L. (2001) Organizational learning: building the future of a school. *The International Journal of Educational Management*, 15(2), 78-85.
- ❖ Davies, S. & Quirke, L. (2005) Innovation in educational markets: an organizational analysis of private schools in Toronto. *Catholic Education*, Downloaded from HighBeam Research.
- ❖ Eadie, G. M. (2001) *The Impact of ICT on Schools: Classroom Design and Curriculum Delivery. A Study of Schools in Australia, USA, England and Hong Kong, 2000*. Wellington, New Zealand: The Winston Churchill Memorial Trust.
- ❖ Easterby-Smith, M., Araujo, L. & Burgoyne, J. (1999) *Organizational Learning and the Learning Organization*. London: Sage.
- ❖ Ellis, A. (2005) *Research on Educational Innovations (Fourth Edition)*. NY: Eye on Education Inc.
- ❖ Ellis, R. & Hogard, E. (2006) The trident: a three-pronged method for evaluating clinical, social and educational innovations, *Evaluation*, 12(3), 372-383.
- ❖ Erwin, D. G. & Garman, A. N. (2010). Resistance to organizational change: linking research and practice. *Leadership & Organization Development Journal*, 31(1), 39-56.
- ❖ Evans, R. (2001) *The Human Side of School Change: Reform, Resistance, and the Real-Life Problems of Innovation*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- ❖ Fullan, M. (1999) *Change Forces: The Sequel*. London & Philadelphia: Falmer Press.
- ❖ Fullan, M., Cuttress, C. & Kilcher, A. (2005) Eight forces for leaders of change. *National Staff Development Council*, 26(4), 54-64.
- ❖ Fullan, M. (2005). *Leadership and Sustainability*. Thousand Oaks CA: Corwin Press.
- ❖ Fullan, M. (2008) *The Six Secrets of Change: What the Best Leaders Do to Help Their Organizations Survive and Thrive*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- ❖ Fullan, M. (2009). Large-scale reform comes of age. *Journal of Educational Change*, 10, 101–113.
- ❖ Giannakaki, M. S. (2003) The link between the learning organisation and curriculum innovation: A comparative study of public and private primary schools in Greece. *International Journal of Learning*, 10, 1173-1187.

- ❖ Glatter, R., Castle, F., Cooper, D., Evans, J. & Woods, P. A. (2005) What's new? Identifying innovation arising from school collaboration initiatives. *Educational Management, Administration and Leadership*, 33(4), 381-399.
- ❖ Gordon, J. & Patterson, J. A. (2008). "It's what we've always been doing." Exploring tensions between school culture and change. *Journal of Educational Change*, 9, 17-35.
- ❖ Hallinger, P. (2003) Leading educational change: reflections on the practice of instructional and transformational leadership. *Cambridge Journal of Education*, 33(3), 329-351.
- ❖ Hargreaves, D. H. (2003) *Working Laterally: How Innovation networks make an Education Epidemic*. Nottingham: DfES. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://publications.teachernet.gov.uk/eOrderingDownload/working_laterally.pdf
- ❖ Heck, R. H., Brandon, P. R. & Wang, J. (2001) Implementing site-managed educational changes: examining levels of implementation and effect. *Educational Policy*, 15(2), 302-322.
- ❖ Hinde, E. R. (2007) *School culture and change: An examination of the effects of the school culture on the process of change*. Ανακτήθηκε στις 15 Οκτωβρίου 2007 από www.usca.edu/essays/vol122004/hinde.pdf
- ❖ Inbar, D. E. (1996) *Planning for Innovation in Education*. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning. Διαθέσιμο στο: <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001119/111952Eb.pdf>
- ❖ Jacobs, C. (2000) The evaluation of educational innovation. *Evaluation*, 6(3), 261-280.
- ❖ Johannessen, J. A., Olsen, B. & Lumpkin, G. T. (2001) Innovation as newness: what is new, how new, and new to whom? *European Journal of Innovation Management*, 4(1), 20-31.
- ❖ Kelchtermans, G. (2005) Teachers' emotions in educational reforms: self-understanding, vulnerable commitment and micropolitical literacy. *Teaching and Teacher Education*, 21(8), 995-1006.
- ❖ Levin, B. (2009) Does politics help or hinder education change? *Journal of Educational Change*, 10(1), 69-72.
- ❖ Lubienski, C. (2003) Innovation in education markets: theory and evidence on the impact of competition and choice in charter schools. *American Educational Research Journal*, 40(2), 395-443.
- ❖ McNamara, G. & O'hara, J. (2004) Trusting the teacher: evaluating educational innovation. *Evaluation*, 10(4), 463-474.
- ❖ Morrison, K. (1998) *Management Theories for Educational Change*. London: PCP
- ❖ Murphy, J. & Forsyth, P. (1999) *Educational Administration: A Decade of Reform*. California: Corwin.
- ❖ OECD (2004) *Innovation in the Knowledge Economy: Implications for Education and Learning*. Centre for Educational Research and Innovation (CERI).
- ❖ OECD (1999) *Innovating Schools*. Paris: Centre for Educational Research and Innovation (CERI).
- ❖ OECD (2001) *Learning to change: ICT in Schools*. Paris: Centre for Educational Research and Innovation (CERI).

- ❖ OECD (2003) *Networks of Innovation: Towards New Models for Managing Schools and Systems*. Paris: Centre for Educational Research and Innovation (CERI).
- ❖ OECD (2003) *New Challenges for Educational Research*. Paris: Centre for Educational Research and Innovation (CERI).
- ❖ OECD (2001) *What Schools for the future?* Paris: Centre for Educational Research and Innovation (CERI).
- ❖ OECD (2001) *What Works in Innovation in Education: New School Management Approaches*. Paris: Centre for Educational Research and Innovation (CERI).
- ❖ OFSTED (2008) *Curriculum Innovation in Schools*. London: Ofsted. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.ofsted.gov.uk/Ofsted-home/Publications-and-research/Browse-all-by/Documents-by-type/Thematic-reports/Curriculum-Innovation-in-schools>
- ❖ Pashiardis, P. (1995) Educational institutions in Cyprus. *Modern Greek Studies Yearbook, Volume 10/11, 1994-1995*. Minnesota: University of Minnesota.
- ❖ Perrin, B. (2002) How to - and how not to - evaluate innovation. *Evaluation*, 8(1), 13-28.
- ❖ Ribbins, P. & Burrige, E. (1993) *Improving Education: Promoting Quality in Schools*. London: Cassell.
- ❖ Robertson, P. J., Wohlstetter, P. & Mohrman, S. A. (1995) Generating curriculum and instructional innovations through school-based management. *Educational Administration Quarterly*, 31(3), 375-404.
- ❖ Roettger, C. (2006) Change from the heart. *The Journal for Quality and Participation*, 29(2), 18-20.
- ❖ Russell, R. D. & Russell, C. J. (1992) An examination of the effects of organisational norms, organisational structure, and environmental uncertainty on entrepreneurial strategy. *Journal of Management*, 18(4), 639-656.
- ❖ Schlechty, P. C. (2005) *Creating Great Schools: Six Critical Systems at the Heart of Educational Innovation*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- ❖ Smith, C (2006) *The Future of a Concept: The Case for Sustaining 'Innovation' in Education*. Paper presented at the 2006 conference of the Australian Association of Research in Education, Adelaide (November 27-30). Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.aare.edu.au/06pap/smi06359.pdf>
- ❖ Stevenson, R. B. (2001) Shared decision making and core school values: a case study of organizational learning. *The International Journal of Educational Management*, 15(2), 103-112.
- ❖ Stoll, L. & Fink, D. (1996) *Changing our Schools*. London, OU Press.
- ❖ Tan, G. (1998) Managing creativity in organizations: a total system approach. *Creativity and Innovation Management*, 7(1), 23-31.
- ❖ UNESCO (2010). *Strategic planning: concept and rationale*. Education sector planning working papers (Working Paper 1). Retrieved from UNESCO website: <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001897/189757e.pdf>
- ❖ Van Den Berg, R. & Ros, A. (1999) The permanent importance of the subjective reality of teachers during educational innovation: a concerns-based approach. *American Educational Research Journal*, 36(4), 879-906.
- ❖ Watkins, C., Lodge, C. & Best, R. (2000) *Tomorrow's Schools – Towards Integrity*. London: Routledge Falmer.
- ❖ Whitty, G. (2002) *Making sense of Educational Policy*. London: Paul Chapman Publishing.

- ❖ Γιαννακάκη, Μ. Σ. (2005) Η εφαρμογή καινοτομιών στη σχολική μονάδα. Στο Καψάλης, Α. (Επιμ.) *Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικών Μονάδων* (σσ. 243-276). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- ❖ Κουλουμπαρίτση, Α. Χ. (2002) Η Ευέλικτη Ζώνη αλλάζει το σχολείο: μία μελέτη περίπτωσης μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες και αμοιβαίες δεσμεύσεις. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 6, 57-79.
- ❖ Παπαϊωάννου, Μ. (1999) Σύλληψη και εφαρμογή καινοτομίας στη σχολική μονάδα μέσω ενός αποκεντρωτικού μοντέλου διοίκησης. *Διοικητική Ενημέρωση*, 14, 69-82.
- ❖ Πασιαρδής, Π. (2004) *Εκπαιδευτική Ηγεσία: Από την Περίοδο της Ευμενούς Αδιαφορίας στη Σύγχρονη Εποχή*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- ❖ Σπυροπούλου, Δ., Βαβουράκη, Α., Κούτρα, Χ., Λουκά, Ε. & Μπούρας Σ. (2007) Καινοτόμα προγράμματα στην εκπαίδευση. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 13, 69-83.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Εκπόνηση γραπτής εργασίας 3.500 λέξεων, σε ζευγάρια (70%).

Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου με θέμα ελεύθερης ανάπτυξης που θα αφορά στην επεξεργασία συγκεκριμένου case study (με ανοιχτές σημειώσεις) (30%).

Κοινωνία και Εκπαιδευτική Πολιτική – Συγκριτική μελέτη δομών, διοίκησης και ανάπτυξης εκπαιδευτικών συστημάτων στον ευρωπαϊκό χώρο

Κωδικός μαθήματος: BY8

Τύπος μαθήματος: Υ

Μονάδες ECTS: 7.5

Υπεύθυνος μαθήματος: Χρήστος Γκόβαρης, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Θεωρία και Πράξη)

Διδάσκοντες:

Γκόβαρης Χρήστος, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Θεωρία και Πράξη)

Ζμας Αριστοτέλης, Επίκουρος Καθηγητής του ΑΠΘ (Γνωστικό Αντικείμενο: Συγκριτική Παιδαγωγική)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα αυτό οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με τα εκπαιδευτικά συστήματα της Αγγλίας, Ελλάδας, Σουηδίας, Γερμανίας και Κύπρου μέσα από την οπτική γωνία της προετοιμασίας των εκπαιδευτικών ηγετών της αυριανής Ευρώπης. Αυτό θα γίνει μέσα από την ανάλυση των κυριότερων θεωρητικών ρευμάτων της Εκπαιδευτικής Διοίκησης και Πολιτικής με απώτερο σκοπό να εξετασθεί εάν υπάρχει κάτι κοινό και μοναδικό σε θέματα διοίκησης και πολιτικής που συνδέει τις ευρωπαϊκές χώρες ή εάν πρέπει να δημιουργηθεί μία τέτοια οπτική γωνία διοίκησης των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών οργανισμών. Παράλληλα θα εξετασθούν θέματα

κοινής ορολογίας. Επίσης, θα γίνει ανάλυση της οργανωτικής δομής των συστημάτων αυτών, καθώς και μια σύντομη παρουσίαση της ιστορικής εξέλιξής τους. Μεταξύ άλλων, οι φοιτητές/τριες αναμένεται με την ολοκλήρωση των εισηγήσεων να είναι σε θέση:

- Να αναλύουν τις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες ως προς τις εκπαιδευτικές τους προκλήσεις.
- Να αναλύουν τη δυναμική των κοινωνικών εξελίξεων σε σχέση με τους στόχους της εκπαίδευσης στις δημοκρατικές κοινωνίες.
- Να σκιαγραφούν τα βασικά γνωρίσματα του διεθνούς εκπαιδευτικού λόγου.
- Να συζητούν την επίδραση των υπερεθνικών οργανισμών στο εκπαιδευτικό γίνεσθαι των κρατών-μελών τους.
- Να αναλύουν τους ευρωπαϊκούς/διεθνείς στόχους εκπαίδευσης και τους συναπτόμενους δείκτες ποιότητας.
- Να αναλύουν τις επιδράσεις των προαναφερθέντων στόχων και δεικτών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.
- Να διακρίνουν τις προκλήσεις αναφορικά με την ανασυγκρότηση της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βασικές έννοιες, μοντέλα και κατηγοριοποιήσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής. Ζητήματα δομής και διοίκησης εκπαιδευτικών συστημάτων άλλων χωρών.

Υπερεθνικοί οργανισμοί, ο εκπαιδευτικός τους λόγος (discourse) και η προσπάθεια των κρατών-μελών να τον αναπλαισιώσουν με βάση το εθνικό συγκείμενο.

Σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας, η οικονομική διάσταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κι οι επιπτώσεις της στη ζήτηση για σπουδές στην ελληνική επικράτεια.

Συγκριτικά δεδομένα σχετικά με τη δομή των εκπαιδευτικών συστημάτων της Αγγλίας, Σουηδίας, Ελλάδας και Κύπρου.

Πολυπολιτισμικότητα και πολιτικές Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης.

Διεθνής διακυβέρνηση και εκπαιδευτική πολιτική. Σύγχρονες τάσεις του πεδίου.

Παγκοσμιοποίηση και τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Οικονομική διάσταση της λειτουργίας των εκπαιδευτικών συστημάτων και του σχολείου.

Πολιτικές χρηματοδότησης της εκπαίδευσης σε σχέση με τα οργανωτικά μοντέλα διοίκησης.

Εκπαίδευση και αγορά εργασίας - Απόδοση και παραγωγικότητα της εκπαίδευσης.

Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική.

Το Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Πρόγραμμα LISA για την Εκπαιδευτική Πολιτική και Διοίκηση στην Ευρώπη.

Η προσπάθεια του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος να «δικτυωθεί» σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

«Κοινωνία της Γνώσης» και εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις.

Εκπαιδευτική πολιτική: μεταξύ εθνικής κυριαρχίας, διεθνών πιέσεων και τοπικών απαιτήσεων.

Μορφές εκπαιδευτικών πολιτικών: οι πολιτικές της «συγκλίνουσας στοχοθέτησης», των «πινάκων κατάταξης», των «χρυσών χαλιναριών», του «τηλεφωνικού δανεισμού» και των «μη αποφάσεων».
Πανεπιστήμιο και χουμπολιτανό ιδεώδες.
Κρίση «ευρωπαϊκού» πανεπιστημίου.
Τριτοβάθμια εκπαίδευση και μετα-Μπολόνια εποχή.

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ:

Διαλέξεις σε συνδυασμό με ανάλυση case studies (μελέτες περίπτωσης).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ❖ Ash, M. (2006). Bachelor of What, Master of Whom? The Humboldt Myth and Historical Transformations of Higher Education in German-Speaking Europe and the US. In: *European Journal of Education*, 41(2), pp. 245-267.
- ❖ Baker, D. & Wiseman, A. (Eds.) (2005). *Global trends in educational policy*. Amsterdam: Elsevier Ltd.
- ❖ Brauckmann, S. & Pashiardis, P. (2008). Gold standards without silver bullets? Critical Review of the current state of evidence as a base for making decisions on policy issues and practice in education. In: M. Zembylas. (Ed.) *Curriculum Development: Theories and Applications-Volume B*. (pp. 562-655). Nicosia, Cyprus: Open University of Cyprus.
- ❖ Brauckmann, S. & Pashiardis P. (2008). *New Educational Governance and Educational Leadership: Investigating the Foundations of a New Relationship*. (pp. 199-233). In: Conference Proceedings of the Greek Pedagogical Institute, 19 & 20 June, 2008. Athens: Greek Pedagogical Institute.
- ❖ Brauckmann, S. & Pashiardis P. (2009). *From PISA to LISA: New Educational Governance and school leadership: Exploring the foundations of a new relationship in an international context*. Paper presented at the 90th Annual Meeting of the American Educational Research Association. San Diego, USA.
- ❖ Dale, R. (2005). Globalisation, knowledge economy and comparative education. In: *Comparative Education*, 41(2), pp. 117-149.
- ❖ Henry, M., Lingard, B., Rizvi, F. & Taylor, S. (2001). *The OECD, globalisation and education policy*. Amsterdam: Pergamon.
- ❖ Lawn, M. (2002). Imagining a European Education Space in a Time of Brands and Networks. In: Nóvoa, A. & Lawn, M. (Eds.). *Fabricating Europe. The Formation of an Education Space* (pp. 19-31). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- ❖ Martens, K., Nagel, A.-K., Windzio, M. & Weymann, A. (Eds.) (2010). *Transformation of Education Policy*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- ❖ Martens, K., Rusconi, A. & Leuze, K. (Eds) (2007). *New Arenas of Education Governance. The Impact of International Organizations and Markets on Educational Policy Making*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- ❖ Newman, F., Couturier, L. & Scurry, J. (2004). *The Future of Higher Education. Rhetoric, Reality, and the Risks of the Market*. San Francisco: Jossey-Bass.
- ❖ Pashiardis, P., Thody, A., Papanoum, Z. & Johansson, O. (2003). *European Educational Leadership: A search for consensus in diversity*. (CD-ROM). Nicosia, Cyprus: DigiWorld Ltd.

- ❖ Steiner-Khamsi, G. (Eds.) (2004). *The Global Politics of Educational Borrowing and Lending*. New York: Teachers College Press.
- ❖ Ανδρέου Α. & Παπακωνσταντίνου Γ. (1994). *Εξουσία και οργάνωση – διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος*. Αθήνα: Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη.
- ❖ Γράβαρης, Δ. & Παπαδάκης, Ν. (επιμ.) (2005). *Εκπαίδευση και Εκπαιδευτική Πολιτική. Μεταξύ Κράτους και Αγοράς*. Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλας.
- ❖ Γρόλλιος, Γ. (1999). *Ιδεολογία, Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Πολιτική. Λόγος και Πράξη των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για την Εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2003). *Ανακοίνωση από την Επιτροπή. Ο ρόλος των πανεπιστημίων στην Ευρώπη της γνώσης*. COM (2003) 58 τελικό της 05.02.2003.
- ❖ Ζμας Α. (2007). *Παγκοσμιοποίηση και εκπαιδευτική πολιτική*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ❖ Ματθαίου, Δ. (2003). Το Πανεπιστήμιο στην Εποχή της Ύστερης Νεωτερικότητας και η Προσπάθεια Χειραγώγησης της Ιδεολογικής και Θεσμικής Μεταλλαγής του. Στο: *Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση*, τχ. 1, σελ. 43-66.
- ❖ Παπαδάκης, Ν. (2003). *Εκπαιδευτική Πολιτική. Η εκπαιδευτική πολιτική ως κοινωνική πολιτική*; Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ❖ Παπαδάκης, Ν. (2003) (επιμ.). *Κράτος, Κοινωνία, Αγορά και Πολιτικές στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Σαββάλας.
- ❖ Παπακωνσταντίνου, Γ. (2003). *Προσφορά και ζήτηση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ❖ Πασιαρδής, Π. (2004). *Εκπαιδευτική ηγεσία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ❖ Πασιάς, Γ. (2006). *Ευρωπαϊκή Ένωση και Εκπαιδευτική Πολιτική, τόμ. Α' & Β'*. Αθήνα: Gutenberg.
- ❖ Σταμέλος, Γ. & Βασιλόπουλος, Α. (2004). *Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική. Συγκρότηση - Θεματολογία - Μεθοδολογία υλοποίησης - Επιδράσεις στην ελληνική εκπαίδευση και κατάρτιση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ❖ Τσαούσης, Δ. (2007). *Η εκπαιδευτική πολιτική των Διεθνών Οργανισμών. Παγκόσμιες και ευρωπαϊκές διαστάσεις*. Αθήνα: Gutenberg.
- ❖ Χαραλάμπους, Δ. (2007) (επιμ.). *Μεταπολίτευση και Εκπαιδευτική Πολιτική: παρελθόν - παρόν - μέλλον*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

Ειδικά Θέματα Παιδαγωγικής Ανάπτυξης του σχολείου

Κωδικός μαθήματος: ΓΥ9

Τύπος μαθήματος: Υ

Μονάδες ECTS: 7.5

Υπεύθυνος μαθήματος: Χρήστος Γκόβαρης, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Θεωρία και Πράξη)

Διδάσκοντες:

Γκόβαρης Χρήστος, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Θεωρία και Πράξη)

Ζμας Αριστοτέλης, Επίκουρος Καθηγητής του ΑΠΘ (Γνωστικό Αντικείμενο: Συγκριτική Παιδαγωγική)

Βούλγαρη Αικατερίνη, Ε.ΔΙ.Π. Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Ψυχοπαιδαγωγική)

Χατζή Μαρία, Ε.ΔΙ.Π. Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Γνωστικό Αντικείμενο: Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική-Πρακτική Άσκηση)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί στη μελέτη βασικών παραγόντων οι οποίοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παιδαγωγική ανάπτυξη του σχολείου. Οι ειδικότεροι στόχοι του μαθήματος είναι:

- Η κατανόηση της έννοιας *παιδαγωγική ανάπτυξη* του σχολείου
- Ο αναστοχασμός πάνω στον ρόλο του σχολικού ηγέτη ως διοικητικού, παιδαγωγικού και επιστημονικού καθοδηγητή στο πλαίσιο εκπόνησης ενός σχεδίου παιδαγωγικής ανάπτυξης της σχολικής μονάδας
- Η οικοδόμηση γνώσεων αναφορικά με τις διαστάσεις της σχολικής κουλτούρας
- Η οικοδόμηση γνώσεων για την ανάπτυξη στρατηγικών διασύνδεσης σχολείου και κοινότητας
- Η ευαισθητοποίηση για τον ρόλο που διαδραματίζει η σχολική κουλτούρα στη διασφάλιση ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών
- Η οικοδόμηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάληψη δράσεων επεξεργασίας και εφαρμογής στρατηγικών πρόληψης στη σχολική μονάδα
- Η ευαισθητοποίηση και οικοδόμηση γνώσεων για την ένταξη της διαπολιτισμικής διάστασης στη σχολική κουλτούρα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος συντίθεται, με βάση τους στόχους τους μαθήματος, από τις εξής θεματικές ενότητες:

1. **Δια βίου μάθηση και ανασυγκρότηση εκπαιδευτικού συστήματος.** Στη συγκεκριμένη ενότητα επιχειρείται η επεξεργασία ζητημάτων που αφορούν οργανωτικές αλλαγές που προωθούνται στο όνομα της «δια βίου μάθησης» για την ανασυγκρότηση των εκπαιδευτικών συστημάτων. Το ενδιαφέρον θα επικεντρωθεί σε «τάσεις» στον εκπαιδευτικό χώρο μετά την παγίωση της δια βίου μάθησης ως καίριο πολιτικό κέλευσμα για τον εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών συστημάτων. Οι θεματικοί άξονες που θα αναλυθούν είναι οι ακόλουθοι: εκπαιδευτικές προκλήσεις στο όνομα της «δια βίου μάθησης», βασικές αρχές δια βίου μάθησης, σύγχρονες «τάσεις» ανασυγκρότησης των εκπαιδευτικών συστημάτων, οφέλη δια βίου μάθησης στο εκπαιδευτικό πεδίο, «ευάλωτες» ομάδες δια βίου μάθησης και εκπαιδευτικές ανισότητες.
2. **Διαχείριση κρίσεων στο σχολείο.** Η ενότητα αφορά στην πρόληψη και τη διαχείριση κρίσεων που συμβαίνουν στη σχολική μονάδα. Συγκεκριμένα, γίνεται αναλυτική παρουσίαση των πέντε σταδίων του μοντέλου

διαχείρισης κρίσεων στο σχολείο (PREPaRE School Crisis Prevention and Intervention Model) των Brock, S., Sandoval, J. & Sharon, L., 2005). Αρχικά, παρουσιάζονται τα βασικά σημεία ενός σχεδίου πρόληψης και αντιμετώπισης σχολικών κρίσεων δίνοντας έμφαση στη σύσταση και τους ρόλους που διαδραματίζουν τα μέλη της διεπιστημονικής Ομάδας Διαχείρισης Κρίσης στο σχολικό πλαίσιο.

Ειδικότερα, έμφαση δίνεται: α) στην πρόληψη - προετοιμασία και ετοιμότητα του σχολικού πλαισίου για τη διαχείριση κρίσεων β) στον ορισμό μέσων και διαδικασιών στο πλαίσιο ενός σχεδίου δράσης για την αντιμετώπιση της κρίσης γ) στον προσδιορισμό των παραγόντων εκείνων βάσει των οποίων γίνεται η αξιολόγηση των ψυχοσυναισθηματικών αναγκών των εμπλεκόμενων στην κρίση προκειμένου να εντοπιστούν τα άτομα που χρήζουν άμεσης βοήθειας δ) στον ρόλο του εκπαιδευτικού στην εφαρμογή ψυχοπαιδαγωγικών προγραμμάτων στήριξης στην τάξη και το σχολείο μετά την κρίση.

3. *Παιδαγωγική ανάπτυξη του σχολείου σε συνθήκες πολιτισμικής και γλωσσικής πολυμορφίας.*

Στο πλαίσιο της ενότητας θα αποσαφηνισθεί αρχικά η σχέση μεταξύ ισότητας και διαφορετικότητας και θα οριστεί η έννοια της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στη βάση της Θεωρίας της Παιδείας. Στη συνέχεια θα μελετηθούν συγκεκριμένοι τρόποι ανάπτυξης της σχολικής μονάδας σε συνθήκες πολιτισμικής και γλωσσικής πολυμορφίας μέσα από την παρουσίαση και ανάλυση συγκεκριμένων παραδειγμάτων από τον ευρωπαϊκό και ελληνικό χώρο.

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

Διαλέξεις, ανάλυση παραδειγμάτων, διεξαγωγή εργαστηρίων case studies (μελέτες περίπτωσης).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ Γκόβαρης, Χρ. (Επιμ.) (2013). *Διδασκαλία και μάθηση στο Διαπολιτισμικό Σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg.
- ❖ Govaris, Ch. & Kaldi S. (Ed.) (2010). *The educational challenge of cultural diversity in the international context*. Muenster, New York: Waxmann Verlag.
- ❖ Γκόβαρης, Χρ. (Επιμ.) (2009). *Κείμενα για τη διδασκαλία και τη μάθηση στο πολυπολιτισμικό σχολείο*. Αθήνα: Ατραπός.
- ❖ Γκόβαρης, Χρ. & Ρουσσάκης, Ι. (2008). *Ευρωπαϊκή Ένωση. Πολιτικές στην Εκπαίδευση*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- ❖ Γκόβαρης, Χρ., Θεοδοροπούλου, Ε. & Κοντάκος, Α., (Επιμ.) (2006). *Η Παιδαγωγική Πρόκληση της Πολυπολιτισμικότητας. Ζητήματα Θεωρίας και πράξης της Διαπολιτισμικής Παιδαγωγικής*. Αθήνα: Ατραπός.
- ❖ Govaris, C., Kaldi, S., Papadopoulos, A. (2013). School acculturation in the Greek primary school: a comparative study between students with immigrant background and native students. *Diaspora, Indigenous and Minority Education*, 7(3): 131-148.
- ❖ Γκόβαρης, Χ. & Μανούσου, Χ. (2015). Διδασκαλία για τη συμπερίληψη του «άλλου – Εμπειρίες και αποτελέσματα από την εφαρμογή μιας

- διαπολιτισμικής έρευνας δράσης σε Δημοτικό Σχολείο. Στο *Επιστήμες της Αγωγής*, Θεματικό τεύχος 2015, 10-34.
- ❖ Γκόβαρης, Χ. (2015) Διαπολιτισμική μάθηση στα ΔΕΠΠΣ/ΑΠΣ του Δημοτικού Σχολείου: Κριτικές επισημάνσεις. Στο: Ανδρουλάκης, Γ. (επιμ.) *Γλωσσική Παιδεία-35 μελέτες αφιερωμένες στον Καθηγητή Ναπολέοντα Μήτση* (413-426). Αθήνα: Gutenberg.
 - ❖ Γκότοβος, Α. (2002). *Εκπαίδευση και ετερότητα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
 - ❖ Kaldi, S., Govaris, C. & Filippatou, D. (2018). Teachers' views about pupil diversity in the primary school classroom. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 48 (1): 2-20. (<http://dx.doi.org/10.1080/03057925.2017.1281101>).
 - ❖ Noula, I. & Govaris, C. (2018). Neoliberalism and pedagogical practices of alienation: a case study research on the integrated curriculum in greek primary education. *British Journal of Educational Studies*, 66 (2): 203-224. (<http://dx.doi.org/10.1080/00071005.2017.1314446>)
 - ❖ Noula, I., Cowan, S., & Govaris, C. (2015). Democratic Governance for Inclusion: a Case Study of a Greek Primary School Welcoming Roma Pupils. *British Journal of Educational Studies*, 63 (1): 47-66.
 - ❖ Zmas, A. (2015). Financial crisis and higher education policies in Greece: between intra- and supranational pressures. *Higher Education*, 69(3), 495-508.
 - ❖ Zmas, A. (2015). Global Impacts of the Bologna Process: International Perspectives, Local Particularities. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 45(5), 727-747.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Συγγραφή απαλλακτικής εργασίας.